

Verslag van de openbare avondvergadering van de commissie Stad en Ruimte, gehouden op dinsdag 3 oktober 2017 in de raadzaal te Utrecht

Aanwezig: de voorzitter mw. S. Bas (D66), de wethouder Stationsgebied, de heer V. Everhardt, de leden, mw. M. Bollen (GroenLinks), dhr. C. Bos (Stadsbelang Utrecht), dhr. M. Darwish (Student & Starter), dhr. M. Koning (D66), mw. A. Sasbrink (PvdD), dhr. A. van Schie (VVD), dhr. T. Schipper (SP), mw. J. Uringa (ChristenUnie), dhr. S. van Waveren (CDA), dhr. T. Weistra (GroenLinks), dhr. R. van der Zweth (PvdA), de commissiegriffier dhr. F. de Kok

Voorts zijn aanwezig enkele medewerkers en enkele toehoorders op de tribune.

Afwezig:

Verslag: mw. D. Muda.

INHOUD VAN DIT VERSLAG

pagina

1. Opening en mededelingen	1
2. Vaststellen agenda en inventarisatie te bespreken agendapunten	1
3. Vaststellen toezeggingenlijst van de commissie Stad en Ruimte van 28 september en 3 en 10 oktober 2017	1
15. Raadvoorstel Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein	1

1. Opening en mededelingen

De voorzitter heropent de vergadering van de commissie Stad en Ruimte. Er zijn geen mededelingen.

2. Vaststellen agenda en inventarisatie te bespreken agendapunten

De voorzitter constateert dat de agenda wordt vastgesteld.

De heer Van Schie (VVD) vraagt of de voorzitter heeft nagedacht over de manier waarop de vergadering zou moeten omgaan met de geheime bijlagen.

De voorzitter komt daarop terug bij agendapunt 15.

3. Vaststellen toezeggingenlijst van de commissie Stad en Ruimte van 28 september en 3 en 10 oktober 2017

De voorzitter concludeert dat de toezeggingenlijsten worden vastgesteld.

15. Raadvoorstel Omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein

De voorzitter geeft een korte inleiding. De commissie wordt gevraagd of dit voorstel rijp is voor besluitvorming. Het gaat om een visie in hoofdlijnen voor de toekomstige ontwikkelingen in de omgeving van het Beurskwartier en het Lombokplein en een actualisatie van de milieueffectrapportage. Als de raad de visie en de m.e.r. heeft vastgesteld, zal gestart worden met het opstellen van een Stedenbouwkundig Programma van Eisen en een functioneel ontwerp voor het Lombokplein. De omgevingsvisie is in een open planproces tot stand gekomen. De bespreking vindt plaats in twee termijnen. De voorzitter wil proberen om het agendapunt af te handelen in de drie uur die ervoor uitgetrokken zijn.

De heer **Van Waveren** (CDA) denkt dat het niet realistisch is te verwachten dat de bespreking in drie uur afgerond kan worden. Onnodige tijdsdruk zou de discussie niet ten goede komen.

De voorzitter stelt voor om na drie uur de balans op te maken. Bij het raadsvoorstel zitten drie geheime bijlagen. Zij vraagt of er commissieleden zijn die daarover het woord willen voeren.

5 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt of de geheime informatie wel in het openbaar besproken kan worden, zolang er geen bedragen genoemd worden.

De voorzitter kan niet beoordelen wat wel en niet geheim is.

10 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) is van plan om bepaalde conclusies te trekken op basis van de geheime informatie maar het is niet nodig dat hij die met bedragen onderbouwt. Hij vraagt of hij zijn conclusies in het openbaar kan delen.

De voorzitter vraagt wat de wethouder daarvan vindt.

15 Wethouder **Everhardt** antwoordt dat er zonder bedragen te noemen in algemene zin wel iets gezegd kan worden over de financiële investeringen. Hij kan echter niet beoordelen of de conclusies van de heer Bos een geheim deel zouden kunnen raken.

20 De heer **Koning** (D66) is het eens met de wethouder. Het is de verantwoordelijkheid van de raadsleden zelf om hun woorden zorgvuldig te kiezen en de geheimhouding te respecteren. Hij denkt dat het kan zonder besloten behandeling.

De heer **Van Schie** (VVD) is het daar niet mee eens en pleit voor een besloten behandeling.

25 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) verzoekt om te beginnen met de besloten behandeling, zodat duidelijk wordt welke vragen wel in de openbaarheid gesteld kunnen worden.

30 **De voorzitter** schorst de vergadering en verzoekt het publiek de zaal te verlaten. Na heropening van de vergadering gaat zij verder met de eerste termijn van agendapunt 15.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) denkt dat het netjes zou zijn als de voorzitter begint met aan het publiek uit te leggen wat er in beslotenheid besproken is.

35 **De voorzitter** mag dat niet doen, zolang de geheimhouding niet is opgeheven. De fractieleden kunnen echter wel in hun eigen bijdrage aangeven wat zij in de besloten vergadering naar voren hebben gebracht.

40 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) had in 2015 bij de bespreking van de Centrumvisie Stationsgebied Fase II al een ongemakkelijk gevoel, ook al hoopte hij natuurlijk dat het een goed besluit zou blijken te zijn. Ondanks de vaagheid van de visie heeft Stadsbelang Utrecht destijds ingestemd met het plan onder de voorwaarde dat de uitwerking moest voldoen aan de volgende uitgangspunten:

- Er mocht geen twijfel bestaan over het aantal vervoersbewegingen; de reductie moest worden gerealiseerd zonder dat er sprake zou zijn van een waterbedeffect op andere delen van de stad;
- 45 – De economische vitaliteit van ondernemers in de binnenstad mocht niet onder druk komen te staan door de ontwikkelingen in het Stationsgebied;
- Er moest sprake zijn van een begrotingstechnische cluster en zicht op financiële risico's in het kader van de financiële deugdelijkheid en haalbaarheid.

50 De plannen zijn uitgewerkt maar het college heeft met het voorliggende voorstel zijn vertrouwen geschaad. In plaats van een reductie van het aantal vervoersbewegingen wordt aangegeven dat een deel van het doorgaande verkeer de geplande westelijke stadsboulevard zal kiezen, wat onwenselijk is gezien de drukte aldaar. Spreker leest niets over de economische vitaliteit van de ondernemers in de binnenstad. De kabelbaan wordt ingeruild voor voetgangers, fiets en bus maar de fiets lijkt hem geen slimme oplossing om van de parkeerplaats in het Jaarbeursgebied naar de binnenstad te
55 komen. In 2012 heeft spreker reeds gesteld dat Utrecht zal verdrinken in de fietsen. Stadsbelang Utrecht is bovendien van mening dat er veel te weinig verdienend vermogen en veel te veel onbekende risico's in het plan voor het Beurskwartier zitten. Wat spreker betreft, is dit een gevolg van de wensenlijst voor de woningen en de openbare ruimte die te veelomvattend en dus te kostbaar is, maar ook doordat de gemeente zich aan de opbrengstzijde vastlegt op percentages sociale huur en
60 middenhuur en de objectbeprijzing is vastgelegd in de Grondprijzenbrief. Stadsbelang Utrecht wil

daarom dat de ambities, zoals groene gevels, groene daken en energieneutraliteit niet in beton worden gegoten. Stadsbelang Utrecht wil af van de in de Grondprijzenbrief gestelde maximumbedragen voor huurwoningen. Voor het Stationsgebied moeten die gedifferentieerd kunnen worden. Opbrengstmaximalisatie is nodig omdat de risico's groot zijn en het investeringsprogramma heel duur is. Stadsbelang Utrecht wil geen vast percentage sociale huur. Wat spreker betreft, moet Utrecht accepteren dat de grond in het Stationsgebied daarvoor te duur is. Goedkopere gebieden als Rijnenburg zijn daarvoor beter geschikt. Spreker pleit voor een open tender voor een mix van sociale en middeldure huurwoningen en koopwoningen zonder vaste percentages en zonder beperking van de huurverhoging tot de inflatie. Hij is ervan overtuigd dat die aanpak leidt tot een hogere grondopbrengst. Stadsbelang Utrecht vraagt concreet aan het college om in samenwerking met een makelaar/taxateur een verkenning te doen naar de mogelijkheden voor sociale en middeldure huurwoningen in dit gebied en de resultaten aan de raad te presenteren. Stadsbelang Utrecht vraagt het college om daarbij de Grondprijzenbrief buiten beschouwing te laten en de kostprijs voor duurzame toevoegingen per wooneenheid te bepalen, rekening houdend met het Bouwbesluit versus het wensenlijstje.

Hij vervolgt zijn betoog met het Lombokplein, in de visie van 2015 nog een ontmoetingsplein maar in dit voorstel opgevuld met appartementen en 295 parkeerplaatsen. Deze ontwikkeling zal volgens de financiële verkenning een enorm beslag op Utrechtse financiën leggen, terwijl de risico's ook heel groot zijn.

Stadsbelang Utrecht vraagt aan het college om een betere financiële uitsplitsing. Ten tweede vraagt Stadsbelang Utrecht waarom het college kiest voor zo veel parkeerplaatsen en of die nog geschrapt kunnen worden. Ten derde vraagt Stadsbelang Utrecht hoe de financiële verkenning beter in balans gebracht kan worden en hoe deze eruit zou zien, als teruggekeerd wordt naar het scenario ontmoetingsplein. Stadsbelang Utrecht hecht aan financiële deugdelijkheid. Als de ontwikkeling niet past binnen gezonde financiële kaders, dan dient die passend gemaakt of achterwege gelaten te worden.

De heer **Koning** (D66) verklaart dat D66 blij is met de plannen omdat de binnenstad daarmee een echte uitbreiding krijgt. D66 denkt dat het een mooie uitwerking is van de visie die de raad in 2015 heeft vastgesteld met twee parken, een plein aan het water, een stadsstraat en een weer bevaarbare Leidse Rijn. Het brengt inderdaad een forse investeringsopgave met zich mee, vooral voor het Lombokplein, een gebied dat dat verdient. D66 denkt dat het haalbaar is met de Investeringsstrategie van Utrecht. D66 wil de groei van Utrecht in goede banen leiden en is ervan overtuigd dat dit plan daaraan bijdraagt.

De heer Van Schie (VVD) zet vraagtekens bij het vertrouwen van de heer Koning dat er dekking gevonden zal worden voor het grote tekort. Hij vraagt de heer Koning waarop hij zijn optimisme baseert, terwijl hij weet dat er nog heel veel politieke keuzes gemaakt moeten worden. Er zijn immers ook andere projecten die aandacht verdienen, zoals de Domtoren.

De heer **Schipper** (SP) is het eens met de heer Van Schie. In de afgelopen voorjaarsnota werd de financiële ruimte voor 90% in beslag genomen door onvermijdelijke zaken. Het ligt in de rede dat in een stad als Utrecht met een historisch centrum zaken als wal- en kluismuren vaker zullen voorkomen. Spreker vraagt hoe de heer Koning dat ziet.

De heer **Koning** (D66) antwoordt dat er ten eerste dat het college de kosten conservatief begroot heeft, gezien de aanzienlijke risicopost. D66 is optimistisch over de opbrengsten omdat de stad in de afgelopen jaren een enorme groei heeft laten zien. De prognoses wijzen erop die groei zich in de komende vijftien jaar zal voortzetten. D66 verwacht daarom economische groei, stijgende inkomens en ook toenemende inkomsten voor de stad. D66 is ervan overtuigd dat Utrecht deze investeringen kan dragen.

De heer Van Schie (VVD) wijst op een andere wetmatigheid, namelijk dat economische groei van een stad een mobiliteitsvraagstuk met zich meebrengt. Als de economie zich ontwikkelt zoals de heer Koning voorspelt, dat zal de bereikbaarheid van de historische binnenstad een probleem worden.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) hoort in de rede van de heer Koning het liberale geluid van D66. D66 wil bouwen, zodat de stad kan groeien en er weer gebouwd kan worden. Stijging van de inkomens is daarbij een neveneffect.

De heer **Koning** (D66) vindt dat de heer Van der Zweth doet alsof liberaal een vies woord is. D66 is een sociaalliberale partij, een progressieven partij maar ook een optimistische partij. D66 combineert het beste van twee werelden. De opmerking van de heer Van Schie over de bereikbaarheid van de historische binnenstad is terecht. D66 heeft bij het amendement in 2015 al aangegeven dat zij het belangrijk vindt dat mensen keuzevrijheid hebben en desgewenst een parkeergarage in de binnenstad moeten kunnen bereiken. Spreker is blij dat daarmee rekening gehouden wordt in het plan. D66 vindt wel dat voetgangers en fietsers in dit gebied voorrang moeten krijgen en ziet dat ook terug in de uitwerking. D66 denkt dat het vervoerskundig goed in elkaar zit met de kanttekening dat de druk toeneemt en dat aanvullende slimme en financieel haalbare maatregelen nodig zullen zijn om de binnenstad bereikbaar te houden.

De heer Van Schie (VVD) heeft behoefte aan een onderbouwing, waaruit blijkt dat die bereikbaarheid gewaarborgd is. Hij geeft een voorbeeld van een incident van anderhalf jaar geleden, waarbij het meer dan zes uur heeft geduurd voordat Garage **Lapierre** leeg was omdat het wegnenot de auto's niet kon verwerken. De voorspelling is dat de hele stad 100 keer per jaar vast komt te zitten omdat het wegnenot onvoldoende capaciteit heeft. Hij vraagt op basis waarvan de heer Koning ervan overtuigd is dat de capaciteit wel voldoende zal zijn.

De heer **Koning** (D66) deelt zijn pessimisme niet en is eerder benieuwd naar de onderbouwing van de voorspelling dat de stad 100 keer per jaar vast zal komen te staan. Hij denkt dat de visie al laat zien dat de economische gevolgen voor de binnenstad heel gering zullen zijn. Hij mist in de discussie steeds dat het uiteindelijk gaat over uitbreiding van het centrum juist met het doel om de oude binnenstad te ontlasten. In de afgelopen jaren is de bevolking met 20% gegroeid en die trend zet zich voort. Daarom vindt D66 de uitbreiding van het centrum goed te verantwoorden en is het voorliggende plan daarvan de ultieme uitwerking, en 15.000 verkeersbewegingen over het Lombokplein horen daarbij.

De heer **Van Waveren** (CDA) brengt in herinnering dat het amendement van de 'kabelbaancoalitie' in 2015 al heeft aangetoond dat die 15.000 verkeersbewegingen het maximum zijn in het kader van de leefbaarheid, welke maatregelen daarvoor nodig zijn en wat de effecten in de rest van de stad zijn. Volgens dit plan zijn die 15.000 verkeersbewegingen haalbaar, maar niet zonder gevolgen voor onder andere de Amsterdamsestraatweg en de Westelijke Stadsboulevard. Er is echter in de plannen geen rekening gehouden met de verkeersbewegingen die van het Lombokplein weggeduwd worden. Spreker vraagt of D66 extra druk op andere wegen accepteert en of D66 dan ook zal pleiten voor extra capaciteit bij het vaststellen van het programma van eisen voor de Westelijke Stadsboulevard.

De heer **Koning** (D66) antwoordt dat uit antwoord op technische vragen bleek dat het effect op de omliggende wegen hooguit 1% is.

De heer **Van Waveren** (CDA) antwoordt dat in de stukken staat dat aanvullende maatregelen (4,5 en 6) nodig zijn om tot 15.000 verkeersbewegingen te komen en dat die bovendien zullen leiden tot 4% tot 5% meer auto's per etmaal op de omliggende wegen, terwijl de drukte daar nu al enorm is.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) hoort de heer Waveren terecht spreken over leefbaarheid want dat is het uiteindelijk doel. Zij denkt ook dat niemand zit te wachten op dat waterbedeffect. GroenLinks heeft van deskundigen en ambtenaren begrepen dat er wel degelijk andere mogelijkheden zijn, zoals mensen verlokken om een andere mobiliteitsoptie te kiezen dan de auto. Het amendement is destijds breedgedragen aangenomen en daarom zou spreekster het college willen vragen om te kijken welke mogelijkheden er zijn binnen het vigerende beleid om tot 15.000 verkeersbewegingen te komen en de binnenstad toch goed bereikbaar te houden.

De heer **Van Waveren** (CDA) wijst erop dat die 'soft' maatregelen voor een deel al zijn meegenomen en dat in het verkeersonderzoek Cartesiusdriehoek staat die niet voldoende opleveren en dat alleen harde maatregelen significant effect hebben. Spreker hoopt nog steeds antwoord te krijgen op zijn oorspronkelijke vraag aan de heer Koning of D66 staat voor die 15.000 verkeersbewegingen en of D66 het effect accepteert zoals het college voorspelt voor onder andere de Amsterdamsestraatweg.

De heer **Koning** (D66) begrijpt dat extra maatregelen ook effecten zullen hebben. Als de raad die 15.000 verkeersbewegingen wil bereiken, dan zal dat wellicht op andere plekken een beetje pijn doen. Hij vraagt het college of en zo ja, welke andere, creatieve oplossingen nog denkbaar zijn.

De heer **Van Waveren** (CDA) concludeert dat zowel GroenLinks als D66 wel maximaal 15.000 verkeersbewegingen willen nastreven maar niet de effecten van de maatregelen willen accepteren en daarom het college nieuw huiswerk meegeven.

De heer Van Schie (VVD) voegt eraan toe dat een aantal maatregelen om tot die 15.000 verkeersbewegingen te komen voor de VVD niet acceptabel zijn omdat de effecten te groot zijn om het aantal verkeersbewegingen van 17.000 naar 15.000 terug te brengen. Bovendien wordt al uitgegaan van een zeer optimistisch verkeersplan dat zich nog maar moet bewijzen. Hij zou graag het optimisme van mevrouw Bollen delen, maar hij vraagt zich af wanneer zij dan verwacht te weten of het verkeersplan al dan niet werkt.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) is wel optimistisch maar zij gaat er wel van uit dat getallen die genoemd worden ergens op gebaseerd zijn. Zij heeft begrepen dat de genoemde getallen een soort worstcasescenario weergeven. Bovendien is menselijk handelen niet te vertalen in modellen en juist op dat punt is volgens haar nog veel winst te behalen.

De voorzitter gaat terug naar de heer Koning en vraagt hem zijn betoog af te ronden.

De heer **Koning** (D66) was echter net begonnen. Met betrekking tot het Lombokplein voegt hij er nog aan toe dat D66 voldoende bereikbare parkeerplekken erg belangrijk vindt. Stilstaand verkeer is in niemands belang. Daarom pleit D66 voor voldoende robuustheid om de doorstroming te garanderen. Spreker vraagt aan het college of daarin wordt voorzien bij de uitwerking van dit plan.

De heer Van Schie (VVD) vindt het opvallend dat de huidige situatie op het Westplein als uitgangspunt wordt genomen, terwijl hij zich nog de tijd kan herinneren dat er 45.000 auto's per dag over het Westplein gingen. In het worstcasescenario (economische groei, meer banen en een aantrekkelijke binnenstad) zouden er weleens veel meer mensen met de auto de stad in willen, zodat de bestaande parkeercapaciteit ten volle benut zou worden. Dat scenario komt helemaal niet terug in de stukken. Hij zou graag zeker willen weten dat de verkeerscapaciteit en de parkeercapaciteit op elkaar aansluiten in dit model.

De heer **Koning** (D66) antwoordt dat die vraag ook belangrijk is voor D66 omdat niemand gebaat is bij vaststaand verkeer.

De voorzitter vraagt de heer Koning om zijn betoog te vervolgen.

De heer **Koning** (D66) vervolgt zijn betoog. D66 is tevreden met het proces en de manier waarop de stad erbij betrokken is (keuzedocumenten, stadsgesprekken en een raadsinformatieavond). Hij herkent dat in de brede belangenafweging in het plan. Hij geeft daarvoor zijn complimenten aan de ambtelijke organisatie.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vraagt of D66 denkt dat alle betrokkenen het participatietraject zo positief ervaren hebben.

De heer **Koning** (D66) antwoordt dat de uitkomst van een participatietraject nooit iedereen tevreden kan stellen.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vraagt de heer Koning welke belangengroep volgens hem wel tevreden is.

De heer **Koning** (D66) vindt een raadsinformatiebijeenkomst vaak een goede graadmeter. Er heerste over het algemeen een goede sfeer. Een flink aantal mensen was positief, er was ook kritiek en een paar mensen was ronduit tegen. Mede op basis van die reacties zal de raad zijn afwegingen moeten maken.

De heer **Van Waveren** (CDA) is het ermee eens dat het proces goed is geweest. De heer Koning zegt dat er nu keuzes gemaakt moeten worden. Spreker zou graag weten welke keuze D66 maakt.

De heer **Koning** (D66) antwoordt dat D66 dit een goed plan vindt, ook al heeft D66 nog wel een paar kritische vragen. D66 zou voor de Leidseweg/Van Sijpesteijnkade de voorkeur geven aan een onderdoorgang.

Hij vervolgt zijn betoog en neemt het Lombokplein het Beurskwartier samen. D66 is tevreden over het plan dat recht doet aan de uitdagingen van dit moment maar D66 heeft ook een aantal kritische kanttekeningen en vragen, waarop D66 graag een reactie van de wethouder wil hebben.

- Een goede aansluiting van het Beurskwartier met de Jaarbeurs is essentieel. D66 zou sterke fietsverbindingen en in de toekomst een verdere beperking van het grondgebied van de Jaarbeurs toejuichen. Spreker vraagt wat de inzet van het college op dit punt is.
- D66 vraagt bijzondere aandacht voor de ‘tijdelijkheid’ in het gebied. Als het plan doorgaat, dan zal er pas in 2023 gebouwd worden. Spreker vraagt hoe tot die tijd omgegaan wordt met de bewoners van de Croeselaan.
- Met betrekking tot het stedenbouwkundig zet D66 vraagtekens bij twaalf meter brede straten met zulke hoge gevels. Spreker vraagt of er voorbeelden zijn, waaruit blijkt dat dit werkt.
- D66 vraagt bijzondere aandacht voor architectuur. Wat D66 betreft, mag de architectuur in zo’n toonaangevende, nieuwe wijk ambitieus zijn. Spreker vraagt om een reactie van het college.
- D66 vindt dat het centrum van de stad 24/7 actief en levendig mag zijn. Spreker vraagt waarom er in het plan gesproken wordt over 18/7 en wat het college ervan vindt.
- Volgens de Fietzersbond zou de Van Sijpesteijntunnel te smal zijn. Spreker vraagt of de in de financiële verkenning gereserveerde middelen voor verbreding toereikend zullen zijn om ook het water goed te kunnen inpassen.
- Het percentage sociale huur wordt wel vastgelegd in dit plan. Spreker vraagt met welke percentage middeldure huur gerekend is in de financiële verkenning.

Mevrouw **Uringa** (ChristenUnie) benadrukt dat D66 in de afgelopen jaren principieel tegen het vastleggen van percentages was en haar moties en amendementen op dat punt dan ook nooit gesteund heeft. Zij is dan ook verbaasd dat uitgerekend D66 nu om een percentage voor middeldure huurwoningen vraagt. Zij vraagt waarom D66 afwijkt van haar eerdere standpunt.

De heer **Koning** (D66) heeft altijd aangegeven geen percentages te willen voor de hele stad. D66 wil echter wel percentages afspreken op gebiedsniveau.

Mevrouw **Uringa** (ChristenUnie) noemt dit onzin. De CU heeft juist amendementen ingediend op raadsvoorstellen over concrete bouwplannen. Zij kan alleen maar constateren dat D66 het wel belangrijk vindt voor de doelgroep middeldure huur maar dat in het verleden nooit belangrijk vond voor de doelgroep sociale huur.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) onderschrijft wat mevrouw Uringa zegt maar is anderzijds blij te constateren dat er blijkbaar veranderingen mogelijk zijn. Hij vraagt wat D66 zou willen realiseren.

De heer **Koning** (D66) zou 40% middeldure huur aardig vinden. Hij weerspreekt de conclusie van mevrouw Uringa; D66 heeft wel degelijk vastgehouden aan de lijn om percentages af te spreken per gebied. Bovendien hebben corporaties laten zien weer te willen en kunnen bouwen en heeft het college heeft aangetoond dat 1400 sociale huurwoningen in deze periode bij kunnen komen. Dat is een mooie breuk met het verleden die de overheid volgens D66 dan ook wel enigszins moet stimuleren en faciliteren.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) constateert dat die 40% middeldure huur al genoemd wordt in de stukken en dat de vraag van D66 dus overbodig is. Stadsbelang Utrecht wil de beprijzing in de Grondprijzenbrief zo mogelijk loslaten voor het Stationsgebied en corporaties en institutionele beleggers verleiden om te bieden op appartementen, zowel sociale huur als middeldure huur, om prijsoptimalisatie te realiseren. Spreker vraagt of de heer Koning het daarmee eens is.

De heer **Koning** (D66) is het in zoverre met Stadsbelang Utrecht eens dat sociale huurwoningen niet exclusief door corporaties moeten worden gebouwd. Als andere partijen woningen willen aanbieden tegen betaalbare huren, dan zijn die wat D66 betreft van harte welkom. D66 zou dat toejuichen.

De heer Van Schie (VVD) denkt dat het hier gaat om het duurste stukje grond in Nederland (op de Zuidas na misschien). Los van alle wensen moet de gemeente natuurlijk ook streven naar optimalisatie van de opbrengst. In dat opzicht is hij het eens met de heer Bos. Hij vraagt wat D66

belangrijker vindt, eisen aan leefbaarheid, kwaliteit enzovoorts of de woningmix. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden.

5 De heer **Koning** (D66) begrijpt het punt van de heer Van Schie. Hij denkt dat 20% sociale huur een mooi uitgangspunt zou zijn.

De voorzitter vraagt de heer Koning nu dringend om zijn betoog af te ronden.

10 De heer **Koning** (D66) vervolgt zijn betoog met een ander ingewikkeld probleem, namelijk de woningen aan de Croeselaan. In 2003 hebben veel partijen ingestemd met de sloop van die woningen omdat de raad absoluut recht wilde aan de groenambities voor dat gebied. D66 is blij met de twee parken in de voorliggende plannen maar stelt daarbij wel de voorwaarden dat die een openbare uitstraling krijgen en goed zichtbaar en bereikbaar zijn vanaf de openbare weg. Alles afwegende vindt D66 de sloop van de woningen nog steeds een goede keuze is. Mochten de plannen goedgekeurd
15 worden, dan moet de gemeente uitermate zorgvuldig en volgens de regels omgaan met de eigenaren en de huurders van de woningen. Spreker hoort graag van de wethouder dat het college de intentie heeft om het op die manier aan te pakken. D66 vindt het bijzonder belangrijk dat dit plan ruimte biedt aan 3500 woningen en een stuk groen, nodig om de groei van de stad te kunnen accommoderen. D66 is tevreden over de stukken die raad heeft gekregen.

20 De heer **Van der Zweth** (PvdA) had verwacht dat de heer Schipper zou reageren maar die doet dat niet. Hij is blij te horen dat ook D66 de sloop van de woningen aan de Croeselaan een moeilijke keuze noemt. Voor de PvdA weegt die keuze heel zwaar. Spreker vraagt of D66 werkelijk gelooft dat er ook gekeken is naar oplossingen met behoud van die woningen. Spreker denkt zelf dat eerst de plannen
25 gemaakt zijn en dat pas daarna naar de woningen gekeken is. Hij pleit ervoor om alsnog te kijken naar plannen met behoud van de woningen. Hij vraagt of D66 ook bereid zou zijn om die tussenstap nog te maken.

30 De heer **Schipper** (SP) heeft geen interruptie geplaatst omdat hij antwoord van het college wel kan raden. Wat hem betreft was het een onnodige vraag.

De heer **Koning** (D66) zegt in reactie op de heer Van der Zweth dat hij het opvallend vindt dat ongeveer 1000 woningen niet op een verantwoorde manier gerealiseerd worden als de woningen aan de Croeselaan in bewoonde staat behouden blijven. Hij noemt dit een uitgelezen kans om het
35 woningbestand te vergroten, inclusief 20% sociale huur. Hij begrijpt de afweging van PvdA niet.

De voorzitter concludeert dat dit punt nu voldoende is besproken en geeft het woord aan de heer Van Schie voor zijn bijdrage.

40 **De heer Van Schie** (VVD) begint zijn betoog met een reflectie op de verwerving van de woningen aan de Croeselaan. De VVD heeft geworsteld met de vraag of dit plan wel rechtvaardigt dat mensen uit hun huizen moeten. De VVD is tot de conclusie gekomen dat dit plan zo belangrijk is voor de stad dat het inderdaad rechtvaardigt dat de gemeente de woningen gaat verwerven, zij het op een zorgvuldige maar vooral ook fatsoenlijke manier en met empathie. Spreker pleit ervoor dat de gemeente nu al
45 woningen verwerft, als zich kansen voordoen om de bewoners te herhuisvesten in een leefomgeving die en een type woning dat zij gewend zijn. Met woningcorporatie Portaal zijn al goede afspraken gemaakt maar over het proces van verwerven bij particuliere eigenaren heeft hij niets in de stukken gelezen. Hij zou graag een strategie hebben, een aanspreekpunt voor de bewoners, arbitrage enzovoorts. In die strategie moet ook aandacht besteed worden aan tijdelijk gebruik, als woningen
50 eenmaal minnelijk verworven zijn. Hij deelt de complimenten en ook een aantal van de vragen van de heer Koning met betrekking tot het stedenbouwkundig plan. De VVD begrijpt dat een deel sociale huurwoningen noodzakelijk is om enerzijds aan de overeenkomst met Portaal tegemoet te komen en anderzijds omdat een meerderheid van de raad dat wenst. Dat kost echter wel geld en in het algemeen heeft de VVD al stevige kritiek op het tekort op het hele project. Daarom pleit de VVD
55 ervoor om zowel aan de opbrengsten- als aan de uitgavenkant te zoeken naar optimalisatie.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) wijst erop dat het 15 miljoen euro scheelt, als de woningen aan de Croeselaan niet gesloopt worden. Hij vraagt wat de VVD daarvan vindt.

De heer Van Schie (VVD) beaamt dat dat een optie is. Hij voegt er echter direct aan toe dat het er dan geen sprake meer zou zijn van gebiedsontwikkeling. De VVD begrijpt de keuze van het college wel voor dit stedenbouwkundig plan, dat bovendien al decennia bestaat, voor zo'n mooie en goed bereikbare plek als het Beurskwartier. De VVD vindt het wel jammer dat de Jaarbeurs nog geen

besluit genomen heeft over het hallencomplex.

De VVD begrijpt dat voor deze plek parkeren op afstand nodig is maar zij wil dan ook wel harde garanties krijgen van de Jaarbeurs dat er altijd voldoende ruimte is gereserveerd is voor bewoners en bezoekers, ook op hoogtijdagen van de Jaarbeurs.

Hij keert nog even terug naar de sloop van woningen ten behoeve van nieuwbouw. Een aantal insprekers vroeg of scheefhuurders wel dezelfde status mogen verwachten als de huurders die in het segment huren, waarin zij thuishoren. Hij begrijpt die zorg en zou graag van de wethouder de bevestiging krijgen dat ook voor scheefhuurders een passende woonoplossing wordt gevonden. Bij de sloop speelt voor de VVD vooral het menselijk aspect een grote rol.

In aanvulling op de woorden van de heer Koning zegt spreker dat de VVD kwaliteit als waarborg in het aanbestedingssysteem wil opnemen. Spreker vraagt de wethouder wat de rol van het supervisieteam daarin is.

Het Westplein is al diepgaand aan de orde geweest. De VVD zet vooral vraagtekens bij de bereikbaarheid. De VVD is het dan ook absoluut oneens met de mensen die beweren dat het aantal verkeersbewegingen op het Westplein teruggebracht zou kunnen worden tot 5000 of 6000. De VVD is niet zo optimistisch als een aantal andere fracties en gelooft niet dat de optimale bereikbaarheid gewaarborgd kan worden met dit plan. Dat is een dilemma want ook de VVD wil graag dat de leefbaarheid in het gebied wordt verbeterd. De vraag is echter of die 2x1-weg voldoende capaciteit zal hebben. Spreker vraagt aan de wethouder wat de capaciteit zou zijn als gekozen wordt voor een stadsboulevard van 2x2 en welke gevolgen dat zou hebben voor de plannen.

De heer **Koning** (D66) is uiteraard benieuwd naar de reactie van de wethouder maar hij denkt ook dat de Europalaan laat zien dat het kan.

De heer **Van Waveren** (CDA) vraagt of de heer Koning wel enig idee heeft hoeveel fietsers daar 's morgens kruisen in vergelijking met het aantal dat voor het Lombokplein verwacht wordt.

De heer **Koning** (D66) realiseert zich dat het op het Lombokplein absoluut om heel andere aantallen gaat maar hij heeft er in ieder geval vertrouwen in dat het kan. Hij weet zeker dat het CDA en de VVD ook overtuigd kunnen worden met de juiste informatie.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) zou vooral graag willen hoe de bereikbaarheid gegarandeerd kan worden bij een 2x1-inrichting.

De heer **Van Schie** (VVD) wil in ieder geval voorkomen dat er een systeem aangelegd wordt, waar de raad achteraf spijt van krijgt. Een 2x2-weg zonder parkeervakken ernaast kan altijd veranderd worden in een 2x1-weg maar uitbreiden van een 2x1-weg is veel moeilijker, zo niet onmogelijk. De VVD wil de afweging kunnen maken tussen 2x2 en 2x1, ook al heeft dat consequenties. De VVD weet dat ook ondernemers en bewoners zich daarover zorgen maken. Spreker gunt de wethouder de kans om ondernemers en bewoners te overtuigen maar dat is nog niet gebeurd.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) redeneert liever andersom. De afspraak is om het aantal verkeersbewegingen terug te brengen naar 15.000 in het kader van de leefbaarheid. Voor GroenLinks is van belang dat die 15.000 auto's dan wel kunnen doorrijden.

De heer Van Schie (VVD) weet dat GroenLinks altijd minder auto's wil maar de VVD denkt in functies. Het economisch kerngebied van Utrecht moet blijven functioneren en de beschikbare parkeercapaciteit moet ten volle benut kunnen worden. De VVD is er echter met de voorliggende cijfers en de reacties van de stakeholders nog niet van overtuigd dat dat ook werkelijk kan. De VVD worstelt met dit punt en heeft ook nog geen standpunt ingenomen. Spreker is er (nog) niet van overtuigd dat de verkeerskundige afwikkeling op het Westplein aan de wensen van de VVD voldoet. Er moet natuurlijk een balans zijn tussen leefbaarheid en verkeer; 15.000 verkeersbewegingen was een compromis maar nu blijkt dat heel veel mensen ontevreden zijn over dit compromis.

De heer **Koning** (D66) begrijpt dat er sprake is van tegenstrijdige belangen. De raad moet die belangen gaan afwegen en het compromis zoeken, want niemand is erbij gebaat dat dit gebied nog langer in onzekerheid blijft zitten.

- 5 De heer **Van Waveren** (CDA) vindt het opmerkelijk dat uiterekend D66 haast wil maken, terwijl D66 de partij was die de tunneloplossing niet steunde (motie 1158). Vervolgens kwam D66 met de kabelbaan en nu is er niets meer.

- 10 De heer **Koning** (D66) staat nog steeds achter het besluit om geen tunnel te bouwen voor 100 miljoen euro voor uiteindelijk 15.000 verkeersbewegingen per dag. Die investering had de stad nooit kunnen terugverdienen.

De voorzitter gaat terug naar het betoog van de heer Van Schie.

- 15 **De heer Van Schie** (VVD) is het eens met de heer Koning dat de raad op enig moment keuzes moet maken maar de VVD heeft op dit moment nog onvoldoende het vertrouwen dat dit plan goed is voor de stad. Dat heeft te maken met de economische functie en het enorme financiële tekort van 51 miljoen euro. Spreker schetst een heel ander plan zonder woningbouw, zonder extra parkeerfuncties en met een keurige 2x2-stadboulevard, vergelijkbaar met andere, minstens zo drukke plekken in
20 Utrecht en de 10 miljoen euro die eerder al is vrijgesteld voor de mooie dingen in het leven. Hij weet niet wat de financiële consequenties zouden zijn maar hij zou die graag onderzocht willen zien als een nul+-optie. Hij pleit ervoor om het Westplein opnieuw in te richten met groen en met de huidige hoofdadars, maar zonder woningbouw. Het Westplein is altijd een belangrijk verkeersknooppunt geweest en zal dat altijd blijven. Zijn conclusie is dat het wellicht ijdele hoop is geweest om aan deze
25 ruimte zo veel functies toe te voegen en tegelijkertijd de kwaliteit van de openbare ruimte op een hoger niveau te brengen.

- De heer **Schipper** (SP) kan heel ver meegaan met de redenering van de VVD. Vooral het enorme tekort ligt de SP ook zwaar op de maag. Spreker vindt het echter wel ver gaan om in dit stadium nog
30 een nuloptie te gaan onderzoeken. Van een partij die zegt zorgvuldig te werk te gaan, had hij een dergelijk voorstel eerder verwacht.

- De heer Van Schie** (VVD) antwoordt dat de VVD altijd glashelder is geweest over het Westplein. De VVD heeft harde randvoorwaarden gesteld om te kunnen instemmen met het plan maar die zijn niet
35 ingevuld. Wat spreker betreft, zijn er twee conclusies denkbaar: of het college heeft zijn huiswerk niet goed gedaan, of deze knoop is niet te ontwarren. De VVD is bereid om de conclusie te aanvaarden dat het niet lukt om vervolgens op zoek te gaan naar een oplossing die wel gedragen wordt door de gemeenschap.

- 40 Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) vindt het te gemakkelijk om nu een ander plan te gaan uitwerken en meer auto's toe te laten. GroenLinks vindt dat die 15.000 verkeersbewegingen een van de belangrijkste uitgangspunten moet blijven. Niemand is erbij gebaat dat er nu weer jarenlang over gepraat wordt.

- 45 **De heer Van Schie** (VVD) begrijpt en deelt de frustratie van mevrouw Bollen. De VVD heeft echter altijd kristalheldere randvoorwaarden verbonden aan die 15.000 verkeersbewegingen. Het college zegt zelf dat het niet kan zonder aanvullende maatregelen die in strijd zijn met andere afspraken. Alleen als alles op zijn plek valt, kan het misschien en dan nog is een groot aantal mensen oprecht
50 ontevreden. Spreker kan dan niet anders constateren dan dat het plan niet goed genoeg is.

- Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) geeft toe dat Westplein een lastig verhaal is. Spreekster wil ook graag een goede onderbouwing van de cijfers maar zij heeft inmiddels wel het vertrouwen dat het mogelijk is. Zij vraagt de wethouder te onderbouwen dat die 15.000 verkeersbewegingen haalbaar zijn om de
55 zorg van de heer Van Schie weg te nemen.

- De heer Van Schie** (VVD) is het daarmee eens. Hij komt uiteindelijk tot de conclusie dat de VVD kan instemmen met het voorstel voor het Beurskwartier maar voor het Lombokplein moet de VVD nog overtuigd worden, niet alleen door de wethouder maar ook vanuit de samenleving.

- 60 **De voorzitter** bedankt hem voor zijn bijdrage en geeft het woord aan de SP.

De heer **Schipper** (SP) constateert dat er al twaalf jaar gedebatteerd wordt over het Westplein maar dat het er nog steeds hetzelfde bij ligt. Als er iets in deze plannen is dat voor de SP urgentie heeft, dan is het wel de aanpak van dat ontzettende lelijke stukje stad. Het college gaat ervan uit dat in 2021
5 begonnen kan worden met de bouw maar zoals de zaken er nu voorstaan, gaat dat niet lukken. Het enorme tekort zou nog jarenlang drukken op de financiële ruimte in de voorjaarsnota's, waardoor er nauwelijks geld overblijft voor investeringen in de rest van de stad. Bovendien verwacht de SP dat het tekort nog verder zal oplopen, gezien de ervaringen met de eerste fase van het Stationsgebied. Er zullen dus keuzes gemaakt moeten worden. Wat de SP betreft, wordt er geen haast gemaakt met het
10 bevaarbaar maken van de route door de Van Sijpesteijntunnel voor grote vaartuigen, een plan dat bovendien funest zou zijn voor de roeiers op het Merwedekanaal. Het daarmee uitgespaarde geld kan ingezet worden voor de ontwikkeling van de rest van het Lombokplein. Voor de sloop van de woningen aan de Croeselaan bestaat geen enkel draagvlak onder de bewoners en bovendien verwacht de SP dat de kosten hoger zullen uitvallen dan de geschatte 15 miljoen euro. Dit bedrag zou
15 ingezet kunnen worden om meer tempo te maken met het Lombokplein. Dat het behoud van de woningen de bouw van 1000 nieuwe woningen zou verhinderen, wordt in twijfel getrokken door diverse architecten en het wordt zelfs in twijfel getrokken door de heer Koning. De SP pleit ervoor om de aanbeveling op te volgen van een spreker bij de raadsinformatiebijeenkomst en de plannen voor te leggen aan bijvoorbeeld Sjoerd Soeters die in Amsterdam met een ander stedenbouwkundig
20 concept goede resultaten heeft bereikt. Spreker vraagt of het college daartoe bereid is. Volgens de uitkomsten van de m.e.r. gaat het maximale programma van het Lombokplein en het Beurskwartier rechtstreeks ten koste van de maximale bouwmogelijkheden in de Merwedekanaalzone. Die 1000 woningen worden ergens anders dus weer ingeleverd. Wat de SP betreft, blijven de woningen aan de Croeselaan staan en worden de vrijvallende 15 miljoen euro ingezet voor een snellere aanpak van het
25 Lombokplein.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) heeft het niet zo begrepen maar ook zij wil graag weten of en zo ja, welke gevolgen de bouwplannen zouden kunnen hebben voor de Merwedekanaalzone.

De heer **Schipper** (SP) wijst erop dat in de m.e.r. expliciet gekeken is of het ontwikkelen van het Beurskwartier en het Lombokplein in combinatie met de hoge variant van de Merwedekanaalzone mogelijk is. Volgens spreker is de conclusie dat het een ten koste gaat van het ander. De SP zou dan liever de woningen aan de Croeselaan laten staan en eerder aan de slag gaan met het Lombokplein. Dat zou bovendien leiden tot een iets ontspannender programma, wat recht zou doen aan de uitkomst
35 van het referendum van het begin van deze eeuw. Spreker wil kijken of er een andere verkaveling mogelijk is, met of zonder die 1000 extra woningen. Hij heeft het dan nog niet over de extra infrastructurele maatregelen die nodig zijn aan de zuidwestelijke kant van de stad. Die maatregelen worden wel genoemd in de m.e.r. maar in geen enkel plaatje worden de kosten daarvan genoemd. Met het voorstel van de SP zou de aanpak van het Lombokplein sneller in zicht komen en wordt er
40 niet onnodig jarenlang beslag gelegd op de broodnodige investeringsmiddelen van de stad. De SP kan op dit moment geen groen licht geven aan een plan met een zo groot tekort en waarvan de sloop van goede en gezichtsbepalende woningen deel uitmaakt. De SP pleit ervoor om de beschikbare tijd te benutten om het stedenbouwkundige concept nog eens goed onder de loop te nemen. Tot slot gaat spreker in op de vraag die tijdens de raadsinformatiebijeenkomst is gesteld over het windklimaat rond
45 de hoge gebouwen. Het effect zou worden ondervangen door de torenflat terug te leggen in de bouwblokken, maar daarmee is niet de vraag beantwoord of dit ook geldt voor de binnengebieden van de bouwblokken. Als daarover gegevens bekend zijn, dan zou hij die graag willen hebben en zo niet, dan zou hij graag willen weten of er gegevens bestaan van andere, vergelijkbare projecten elders. Met betrekking tot de verkeersproblematiek zegt spreker het volgende. De SP heeft twee jaar geleden
50 een amendement ingediend met betrekking tot maximaal 15.000 verkeersbewegingen per dag. Die eis zou voor de SP overigens geen breekpunt zijn, maar de SP vindt het wel heel belangrijk dat de effecten niet mogen afwateren op het traject Pijperlaan, Heinelaan, Lessinglaan. Spreker hoort graag een reactie van de wethouder op zijn betoog.

55 **De voorzitter** geeft vervolgens het woord aan GroenLinks.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) spreekt haar waardering uit voor de inzet van het college, de ambtelijke ondersteuning maar ook de bewoners. Het plan heeft tot een stevige discussie geleid in de fractie van GroenLinks. GroenLinks vindt een park weliswaar belangrijk maar ook het behoud van het karakter
60 van de woningen aan de Croeselaan. Spreker trekt ook in twijfel dat er 1000 woningen minder

gebouwd kunnen worden, als de woningen aan de Croeselaan blijven staan. GroenLinks wil de panden graag behouden en pleit ervoor om binnen de huidige plannen op zoek te gaan naar een creatieve inpassing van de panden aan de Croeselaan. Het hoeven niet per se woningen te blijven maar misschien kan dat wel of voor een deel.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) steunt het argument van de SP dat er nog tijd genoeg is om andere architecten nog eens naar de plannen te laten kijken. Hij verwacht niet dat het voorstel van GroenLinks een beter plan zal opleveren; het zal niet leiden tot een echt andere denkrichting. Hij vraagt of GroenLinks zijn voorstel zou steunen.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) beaamt dat 2023 ver weg klinkt maar zij weet ook dat tijd altijd sneller verstrijkt dan je denkt en dat duidelijkheid ook wat waard is. Zij pleit ervoor om de in de stad aanwezige creativiteit uit te dagen om te komen met ideeën om de panden binnen de huidige kaders te behouden. Het zou mooi zijn als een deel als woningen behouden zou kunnen worden.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) denkt niet dat deze aanpak zou leiden tot een kanteling in het denken. Hij concludeert dat GroenLinks ervoor kiest om de plannen aan te passen aan wat er al is.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) is het daarmee niet eens. Zij is ervan overtuigd dat de creativiteit in de stad kan leiden tot heel mooie oplossingen. Zij hoopt oprecht dat er meer woningen behouden kunnen worden dan nu in het plan staat en zij is ook benieuwd naar de aanpak met betrekking tot de huidige bewoners. De heer Van Schie heeft op dat punt goede suggesties gedaan.

Vervolgens gaat spreekster in op de wensen van GroenLinks voor het Westplein. GroenLinks heeft er altijd voor gepleit om van dit gebied een leefbaar stukje stad van te maken. GroenLinks heeft samen met VVD, D66 en Stadsbelang Utrecht een motie ingediend voor maximaal 15.000 autobewegingen per dag. Het college geeft aan dat het ook met 17.000 verkeersbewegingen een goed leefbare straat wordt, onder andere door de spreiding over de dag. Voor GroenLinks staat de leefbaarheid centraal, hoewel 2000 auto's minder per dag natuurlijk een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en de bereikbaarheid. Spreekster vraagt de wethouder voor de volgende raadsvergadering per brief in beeld te brengen welke maatregelen op termijn het aantal verkeersbewegingen zullen terugbrengen tot 15.000 per 24 uur.

De heer **Van Waveren** (CDA) begrijpt dat mevrouw Bollen ervan overtuigd is dat er meer maatregelen denkbaar zijn dan de zes die nu in de plannen genoemd worden. Hij vraagt wat mevrouw Bollen precies willen hebben, alvorens een besluit te kunnen nemen, en of dat voor de hele fractie van GroenLinks geldt.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) heeft al een paar keer gezegd dat leefbaarheid voor GroenLinks centraal staat. Het college geeft aan dat leefbaarheid ook te bereiken is met 17.000 verkeersbewegingen per dag, ook al zou spreekster de voorkeur geven aan 15.000 verkeersbewegingen. Zij wil het vooruitzicht hebben dat naar die 15.000 toegewerkt wordt. Zij heeft gehoord van mogelijke maatregelen maar omdat zij geen mobiliteitsspecialist is, vraagt zij aan het college om alle denkbare maatregelen op papier te zetten.

De heer **Van Waveren** (CDA) is heel benieuwd wat mevrouw Bollen gehoord heeft en aan wat voor soort maatregelen zij denkt.

De heer **Van Schie** (VVD) brengt in herinnering dat destijds bij het opstellen van het amendement weliswaar gekozen is voor 15.000 maar dat was niet meer dan een gevoelswaarde. Op allerlei andere plekken in de stad zijn vergelijkbare opgaven. Hij vraagt aan mevrouw Bollen of voor die plekken dan dezelfde aantallen gelden om spreken over voldoende leefbaarheid.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) antwoordt dat GroenLinks altijd insteekt op minder verkeer. Dat ook voor het Westplein. Tegen de heer Van Waveren zegt zij dat in dit plan onvoldoende aandacht wordt besteed aan de mogelijkheden op het gebied van gedragsverandering.

De heer **Van Waveren** (CDA) wijst erop dat er in "Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen" wel degelijk een zware component gedragsverandering zit. Hij wil graag horen van het college of gedragsverandering niet is meegenomen in deze plannen en of er dus meer mogelijk is.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) leest dat gedragsverandering maar beperkt is meegenomen en dat de getallen die erin staan het maximumaantal verkeersbewegingen is dat verwacht mag worden. Tot slot gaat zij in op een aantal kleinere aspecten:

- GroenLinks is blij dat veel aandacht wordt besteed aan duurzaamheid en energieneutraliteit. Daarom verbaast het spreekster dat er nog steeds ruimte is voor airco's en fossiel gas.
- Circulair bouwen wordt in de begroting als stip op de horizon gepresenteerd, maar in deze plannen komt het niet verder dan uitdagen en rekening houden met. Zij vraagt aan de wethouder de toezegging dat ook circulair bouwen wordt meegenomen.
- In de omgevingsvisie wordt een interessante suggestie gedaan, namelijk het toevoegen van extra water. Wat GroenLinks betreft, wordt er een quickscan gemaakt van de baten en lasten van een extra waterverbinding in het Beurskwartier.
- De gemeente wordt in 2023 eigenaar van de Oranjarah. Spreekster vraagt het college om deze hal pas te slopen als het echt nodig is en de hal tot dat moment te benutten voor creativiteit in het centrum.
- Het kost veel geld om extra parkeergarages te bouwen op het Lombokplein. GroenLinks zou liever anders zien maar het is een ambitie van het college. Spreekster vraagt of de wethouder dat kan bevestigen.
- De verbindingen met de rest van de omgeving zijn goed uitgewerkt maar wat spreekster betreft, mag de verbinding door middel van de Daalsetunnel wat meer aandacht krijgen. Zij hoopt dat wethouder haar gerust kan stellen op dat punt.
- GroenLinks vindt het een goede keuze om de hoogte van de toren van 70 naar 45 meter terug te brengen.
- Tot slot beslispunt 4 in het raadsvoorstel. Spreekster vindt het een prima plan om intensief samen met bewoners en ondernemers verder te gaan en te beginnen met het opstellen van het stedenbouwkundig programma van eisen maar zij hoort dat de bewoners dat samenwerken tot nu ervaren als geïnformeerd worden. Zij vraagt het college aandacht te besteden aan dat signaal.

De voorzitter concludeert dat er officieel nog maar 50 minuten vergadertijd resteert en dat de vergadering onvermijdelijk gaat uitlopen. Zij stelt een korte schorsing voor en daarna te besluiten over de rest van de vergadering. Aldus wordt besloten.

Na heropening van de vergadering stelt zij voor om de eerste termijn in zijn geheel af te ronden in deze vergadering en de tweede termijn door te schuiven naar een volgende vergadering medio november 2017.

De heer **Van Waveren** (CDA) vindt dat een prima voorstel.

Mevrouw **Uringa** (ChristenUnie) vindt het ook een prima voorstel. Als er consensus is over de stukken die nog voor de nieuwe commissiebehandeling ontbreken, dan zou zij die graag tijdig ontvangen.

De heer **Koning** (D66) stemt in met het voorstel.

De heer **Schipper** (SP) sluit zich daarbij aan.

De voorzitter bedankt voor steun van de commissie en geeft het woord aan het CDA.

De heer **Van Waveren** (CDA) begint met een korte inleiding en gaat vervolgens in op de openbare ruimte, de Croeselaan, de verkeersafwikkeling op het Lombokplein en tot slot op de realisatie. Het CDA is tevreden over het proces en over het feit dat de plannen inmiddels een stuk realistischer zijn geworden, nu de gekste ideeën zoals de kabelbaan eruit verdwenen zijn. Spreker is echter wel verbaasd over de verwerking van een aantal amendementen en moties:

- Met betrekking tot amendement 55 zegt hij het volgende. Inmiddels is wel duidelijk dat maximaal 15.000 verkeersbewegingen op het Westplein niet haalbaar zijn zonder dat dit gevolgen heeft voor de Amsterdamsestraatweg, het traject Pijperlaan, Heinelan, Lessinglaan (PHL-laan) en de Westelijke Stadsboulevard. Het lijkt een keuze, ware het niet dat de plannen voor de stadsboulevard ook al de inspraak zijn ingegaan. Spreker vraagt aan het college hoe realistisch het is om daarin nu nog een andere keuze te maken. Bovendien is hij heel benieuwd naar het antwoord op de vraag van mevrouw Bollen of het college nog andere manieren op het oog heeft om te bereiken dat er minder auto's de stad in rijden.
- Motie 124 heeft het college opgedragen om de belangrijkste knelpunten in beeld brengen, inclusief concrete oplossingen. Spreker haalt dat niet uit de plannen, met name niet hoe de

automobiliteit over het Westplein kruist met zo enorm veel fietsers. In aansluiting op de vraag van de heer Van Schie over de verkeersafwikkeling wil hij graag van de wethouder horen of deze inrichting wel de vereiste capaciteit heeft, zeker in de spits. Dit zit wel een beetje in het knoppenschema maar niet expliciet en het zijn juist de knelpunten die de raad duidelijk in beeld moet hebben om erover te kunnen praten en afwegingen te kunnen maken. Ondanks de belofte van de wethouder van 11 mei 2017 is het beeld van de Rabotoren bijvoorbeeld niet aangepast. Bovendien mist spreker op pagina 46 en 47 ook nog wat bebouwing. Hij mist juist dingen die hadden kunnen bijdragen aan een goede besluitvorming.

De heer **Koning** (D66) vindt de vraag van de heer Van Waveren of het Lombokplein het verwachte verkeer wel aankan zowel interessant als lastig. Er zijn veel meer ontzettend drukke plekken in Utrechtsechter wel meer erg drukke plekken in Utrecht. Hij vraagt of het CDA zelf een oplossing heeft. Hij denkt dat de stad die drukte zal moeten accepteren en vooral moet streven naar goede inpassingsmaatregelen.

De heer **Van Waveren** (CDA) heeft juist met zijn motie in 2015 gevraagd om dat in beeld te brengen. D66 heeft die motie gesteund; spreker had gehoopt dat ook de heer Koning daarnaar benieuwd was geweest. Hij denkt dat die informatie nodig is om besluiten te kunnen nemen en de consequenties te kunnen overzien. Hij vindt het problematisch dat de raad de gevraagde informatie niet heeft gekregen.

De heer **Koning** (D66) vraagt zowel aan de heer Van Waveren als de wethouder of een structuurvisie al antwoord moet geven op dit detailniveau of dat dit thuishoort bij de uitwerking.

De heer **Van Waveren** (CDA) vindt dat het deels in de uitwerking thuishoort maar dat het ook voor de berekeningen wel degelijk van belang is; de hoeveelheid verkeer die erdoorheen moet, is bepalend voor de inrichting.

Hij vervolgt zijn betoog met het blokje openbare ruimte. Het CDA staat in principe achter deze uitbreiding van het centrum maar is wel benieuwd naar het kwaliteitsniveau en hoe de gemeente dat gaat onderhouden. Gezien de eerdere ervaringen met de samenwerking met Hoog Catharijne en ProRail pleit het CDA ervoor om het kwaliteitsniveau, beheer en onderhoud en wie daarvoor verantwoordelijk is, aan de voorkant vast te leggen. Hetzelfde geldt voor de fijnmazigheid van het gebied, zoals een overdekte koppeling tussen de bouwblokken voor voetgangers. Er is weinig openbare ruimte dus wat er is, moet geschikt zijn voor intensief gebruik. Spreker vraagt of de wethouder deze denkrichting deelt.

De heer **Van Schie** (VVD) is ervan voldoende van overtuigd dat de inrichting tegemoetkomt aan de wensen van de bewoners. Hij vraagt aan de heer Van Waveren waaruit het tegendeel blijkt.

De heer **Van Waveren** (CDA) vindt dat er aan de voorkant goed over nagedacht moet worden gezien de grote dichtheden en het intensieve gebruik, dat er budget voor geserveerd moet worden en dat het gekoppeld moet worden aan horeca en dat soort dingen. Een aantal fracties heeft reeds aandacht gevraagd voor het water en de doorvaarbaarheid. Spreker ziet deze kostbare operaties niet expliciet terug in de plannen. Hij pleit ervoor in ieder geval te voorkomen dat het realiseren van bijvoorbeeld de doorvaarbaarheid in een later stadium, nu al onmogelijk gemaakt wordt.

Hij vervolgt zijn betoog met het Beurskwartier. Het CDA is geen tegenstander van hoogbouw maar dan moet het patroon van die hoogbouw wel goed zijn. Spreker begrijpt dat aanpassen van de plannen voor de Croeselaan heel lastig zal worden. Er is echter nog tijd om erover na te denken. Hij vraagt aan de wethouder hoeveel flexibiliteit er in het ontwerp zit. Hij kan zich voorstellen dat er ook andere ontwerpen denkbaar zijn.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vraagt of het CDA het voldoende vindt dat dit punt in de volgende bespreking terugkomt of dat het CDA vindt dat een architect van buitenaf om advies gevraagd moet worden.

De heer **Van Waveren** (CDA) vraagt eerst aan de wethouder hoeveel ruimte de raad nog heeft om wensen en keuzes mee te geven, mocht de raad het voorstel goedkeuren. Hij zal er in tweede termijn op terugkomen. Als de gemeente zou overgaan tot verwerving van de woningen aan de Croeselaan, dan sluit spreker zich volledig aan bij de woorden van de heer Van Schie daarover. Het CDA maakt zich wel zorgen over de grootte van de geplande woningen. Woningen tussen de 50 en 80 vierkante meter zijn wat het CDA betreft geen middeldure huurwoningen. Als de wethouder deze bezorgdheid

niet kan wegnemen, dan komt het CDA daarop in een later stadium zeker terug. Met betrekking tot parkeren is het CDA er nog niet van overtuigd dat uitbreiding van het A2-gebied noodzakelijk is.

5 De heer **Koning** (D66) neemt aan dat de heer Van Waveren deze plannen ook ziet als een uitbreiding van het centrum, waar dan toch ook een centrumparkeerregime bij hoort.

De heer **Van Waveren** (CDA) antwoordt dat dit zeker geldt voor het parkeren op straat maar wat het CDA betreft, hoeft de parkeernorm niet verder naar beneden. Het CDA is in ieder geval nog niet overtuigd van de noodzaak om er meteen al A2-gebied van te maken.

10 Net als over de openbare ruimte maakt het CDA zich ook zorgen over investeringen in sportvoorzieningen en onderwijs. Het is van belang dat die in een vroeg stadium plaatsvinden. Dit hoort uiteraard bij de uitwerking maar het mag niet het kind van de rekening worden.
Hij vervolgt zijn betoog met het blokje Lombokplein en verkeer. Hij beaamt dat het een enorm ingewikkeld verkeersknooppunt is en dat er geen gemakkelijke oplossingen mogelijk zijn. Ook al was
15 de kabelbaan niet de keuze van het CDA, het was tenminste een radicale oplossing en nu is er geen enkele oplossing meer. De heer Van Schie komt tot de conclusie dat leeg laten misschien de enige optie is. Spreker zou dat een teleurstellende uitkomst vinden van alle inspanningen die verricht zijn maar het zou de consequenties kunnen zijn van het niet doorzetten van steviger oplossingen. Spreker is bang dat het een verkeersknooppunt blijft en nooit de aansluiting met Lombok krijgt die de
20 gemeente voor ogen had.

De heer Van Schie (VVD) vraagt of de heer Van Waveren vindt dat Lombok vooral behoefte heeft aan extra bouwvolume of dat veel groen ook een oplossing zou kunnen zijn.

25 De heer **Van Waveren** (CDA) heeft geen duidelijk beeld voor ogen maar hij is bang dat het snel zou uitmonden in een verkeersknooppunt met bomen. De huidige plannen bieden echter ook geen echte oplossing. Net als de heer Koning constateert spreker dat er gelukkig nog tijd is om een paar andere mogelijkheden te onderzoeken zonder het proces tekort te doen. Andere oplossingen zoals de gedragsaanpassing, waarop mevrouw Bollen doelt, zou hij ook prima vinden maar hij heeft daar
30 weinig geloof in.

De heer **Koning** (D66) constateert dat alle fracties met dit vraagstuk worstelen maar dat ook alle fracties vinden dat het onwenselijk is om besluitvorming uit te stellen. Hij vraagt of het CDA het voorstel van mevrouw Bollen om te onderzoeken of het mogelijk is het aantal verkeersbewegingen op
35 het Westplein verder terug te dringen, steunt.

De heer **Van Waveren** (CDA) antwoordt dat het CDA het liefst zo min mogelijk auto's op het Westplein wil hebben maar daarvoor is op dit moment geen meerderheid in de raad. Hij staat open voor alle suggesties, hij gelooft per se in het scenario van mevrouw Bollen, maar hij ziet ook niet hoe
40 de raad hierover een besluit kan nemen, gezien de reacties van de andere fracties. Dat is een teleurstellende conclusie maar hij ziet op dit moment geen andere route dan de heer Van Schie voorstelt. Wat het CDA betreft, blijft de aansluiting tussen Lombok, het Stationsgebied en de stad overeind. Die zou dus ook in een uitwerking zonder bebouwing moeten zitten, wat op zich ook al een complexe opgave is.

45 Tot slot gaat spreker in op de uitvoering en de realisatie. Wat het CDA betreft, is het een en al vaagheid van mogelijkheden, terwijl er volgens het CDA juist op dit moment gestuurd moet worden en de ontwikkelstrategieën dus duidelijk maken hoe de gemeente te werk gaat. Het is uiteindelijk een stukje actieve grondpolitiek van de gemeente. Spreker denkt ook dat dit nodig is maar dat dit ook vereist dat er vooraf goed over nagedacht wordt om te voorkomen dat de kwaliteit van de openbare
50 ruimte, de kern van hoe het eruit komt te zien, onvoldoende gewaarborgd is.

Spreker komt tot de volgende conclusie. Het CDA heeft moeite met de beslispunten 2 (nauw verbonden met 1,3 en 4) en 5. Met de beslispunten 6,7 en 8 kan het CDA instemmen, maar die zijn niet leidend voor het geheel.

55 **De voorzitter** geeft het woord aan de PvdA.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) verklaart dat de PvdA staat voor een stad waar iedereen kan wonen, terwijl dit steeds minder het geval is in Utrecht door de groeiende tweedeling. Grote ontwikkelingen als het Stationsgebied bieden een kans om die tweedeling tegen te gaan. De PvdA beoordeelt de
60 plannen vanuit die invalshoek. Bouwen in Utrecht is belangrijk om wonen betaalbaar te houden. De

voorstellen sluiten echter niet aan bij bestaande bouw (Croeselaan) in het gebied en zou het leven van de huidige bewoners ingrijpend veranderen. De PvdA is niet overtuigd van de noodzaak om deze woningen te slopen om een park te realiseren, zeker gezien de hoge kosten van verwerving en sloop en het grote risico dat het niet lukt. Veel partijen buiten de raad delen de kritiek van de PvdA op dit punt en zijn er evenmin van overtuigd dat de sloop van de woningen nodig is om een woonwijk met verdichting mogelijk te maken. Voor de PvdA is dan ook een vereiste om eerst uit te zoeken of er alternatieven denkbaar zijn zonder de sloop van de woningen. De PvdA kan zich vinden bij het voorstel van de SP om iemand van buitenaf om advies te vragen. Het onteigenen en slopen van woningen is een langdurig, duur en voor de bewoners heel ingrijpend proces, waar niet licht over besloten mag worden. Spreker vraagt of de wethouder bereid is om naar andere mogelijkheden te zoeken.

De heer **Koning** (D66) vindt de openingszin van de heer Van der Zweth een tamelijk vergaande uitspraak want 1000 (waarvan 200 sociale huurwoningen) woningen zouden niet kunnen worden gerealiseerd, als de woningen aan de Croeselaan niet gesloopt worden. Bovendien heeft de PvdA in 2003 bij de bespreking van de visie met geen woord gerept over de sloop. Spreker vraagt aan de heer Van der Zweth waarom het standpunt van de PvdA veranderd is.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) denkt dat destijds niet over de sloop gesproken is omdat in de visie stond dat sloop te duur was. Er is echter besloten om het toch te doen. Spreker durft te betwisten dat het 1000 woningen kost. Een vergelijkbare discussie in Amsterdam heeft geleid tot alternatieve plannen met evenveel woningen zonder hoogbouw. Wellicht zijn er voor Utrecht alternatieven denkbaar zonder sloop. Juist daarom is het interessant om iemand van buitenaf om advies te vragen. Spreker vindt het dan ook jammer dat GroenLinks dit voorstel niet steunt.

De heer **Koning** (D66) vindt het spijtig te moeten concluderen dat de PvdA niet thuis geeft, als zij de kans heeft om echt te investeren in meer woningen. Hij dacht dat ook de PvdA voorstander was van veel extra woningen.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) antwoordt dat de PvdA wel degelijk voorstander is van meer woningen, maar niet ten koste van alles. De PvdA houdt wel rekening met de huidige bewoners. De PvdA hoopt dat er niet gesloopt wordt maar mocht dit toch gebeuren, dan sluit de PvdA zich van harte aan bij het pleidooi van het CDA en de VVD voor een goede regeling. Spreker betwijfelt echter of de gemeente erin zou slagen om de huidige bewoners een vergelijkbare woning voor dezelfde prijs te bieden. Hij vervolgt zijn betoog met het woonprogramma. De PvdA is blij dat er wordt gebouwd maar zou graag een verdere uitwerking zien van het woonprogramma. Sociale woningbouw op het Smakkelaarsveld is destijds niet gelukt, maar er is toen wel een motie van de SP aangenomen om extra sociale woningbouw te realiseren aan de westzijde van het station bovenop de 20% sociale huurwoningen die al in dit plan zit. Spreker vraagt aan de wethouder of met deze plannen invulling wordt gegeven aan die motie en om welke aantallen het dan gaat.

De heer **Koning** (D66) benadrukt nogmaals dat D66 kans ziet om 200 sociale huurwoningen te realiseren met dit plan, als ingestemd wordt met de sloop van de woningen aan de Croeselaan.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) antwoordt dat het percentage in het plan 20% is en dit percentage volgens de motie omhoog zou moeten.

De heer **Schipper** (SP) denkt dat breder gekeken moet worden dan alleen naar het Beurskwartier. Hij denkt aan het aanbod van de corporaties om 30% sociale huurwoningen te bouwen in de Merwedekanaalzone. Dat zou minder druk leggen op deze plannen.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) begrijpt zijn argument, maar vindt dat ook op deze plek invulling moet worden gegeven aan de motie om te voorkomen dat sociale woningbouw steeds verder van het centrum af plaatsvindt. Zo had hij de motie ook geïnterpreteerd. De PvdA zou graag een hogere ambitie voor sociale woningbouw zien en denkt zelf aan 30 tot 35%. De PvdA vindt het woonprogramma hoe dan ook te weinig concreet. Spreker vraagt of het college de 40% middeldure huur van D66 steunt, hoe groot het aandeel koopwoningen wordt, hoe de verdeling eruitziet en op welke punten de raad nog kan sturen.

De heer Van Schie (VVD) weet dat de PvdA voorstander is van meer sociale huurwoningen. In dit geval gaat het om bijna het duurste stukje grond in Nederland. De VVD stelt voor om een deel van de opgave in dit gebied te reserveren voor doorstroming van 'scheefhuurders' uit de rest van de stad, waardoor extra sociale huurwoningen vrij zouden komen. Spreker vraagt aan de heer Van der Zweth of dat niet een prachtig alternatief zou kunnen zijn.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) ziet zeker ook het belang van middeldure huur maar hij kan zich niet vinden in het voorstel van de heer Van Schie om in dit gebied geen of minder sociale huurwoningen te realiseren omdat dit zou leiden tot een onwenselijke spreiding. Hij vindt dat de overheid dit niet aan de markt kan overlaten maar hij is nog zoekende naar manieren om daarop te sturen. Hij vraagt welke ideeën de wethouder heeft over de sturing maar ook over de concrete invulling van het gebied.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) heeft in zijn bijdrage aan de orde gesteld dat het 'wensenlijstje' de opbrengst verlaagt, terwijl die opbrengst nodig is om te investeren in zaken als openbare ruimte en groen maar ook voor de opgave op het Lombokplein. Hoe meer wensen (dus ook sociale huur), des te kleiner de kans dat het plan haalbaar is, juist op deze dure plek. Spreker vraagt hoe de PvdA dat ziet.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) beaamt dat wensen en eisen financiële gevolgen hebben. De PvdA neemt die gevolgen graag voor lief als het om sociale huurwoningen gaat maar daarom vraagt spreker ook naar de mogelijkheden om te sturen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) denkt dat de PvdA probeert om het percentage sociale huur in beton te gieten en dat af te wentelen op andere vormen van wonen die als gevolg daarvan veel geld moeten opleveren. Spreker is bang dat het verdienend vermogen daardoor enorm beperkt wordt en dat de raad wellicht zelfs moet besluiten om geen middeldure huur toe te voegen maar de rest af te toppen met koopwoningen. Hij vraagt of de heer Van der Zweth zich dat realiseert.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) realiseert zich dat terdege. Als het goed is, dan helpt het knoppenschema bij de afwegingen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) concludeert dat de PvdA belang hecht aan een groter aandeel sociale huurwoningen maar ook aan een voldoende areaal aan middeldure huur. Wat hem betreft is dat financieel totaal onhaalbaar.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) antwoordt dat voor de PvdA sociale huurwoningen het meest van belang zijn. De raad heeft eerder besloten tot een hoger percentage sociale huurwoningen in dit gebied. Hij vraagt aan de wethouder welke sturingsmogelijkheden de raad verder nog heeft. Hij geeft toe dat het een financiële puzzel is. De PvdA vindt het echter van belang dat er gebouwd wordt voor verschillende doelgroepen.

Spreker vervolgt zijn betoog met het onderwerp verkeer. De PvdA steunt het uitgangspunt dat het nieuwe centrum zo veel mogelijk autoluw moet worden in het kader van de leefbaarheid. Deze ambities zijn echter voor een groot deel gebaseerd op wensdenken en op positieve aannames over autogebruik. De PvdA heeft op dit moment nog steeds dezelfde twijfels daarover als bij de toekomstvisie. Een maximum van 15.000 autobewegingen op het Westplein lijkt niet haalbaar en zelfs bij 17.000 zet spreker vraagtekens. De PvdA is op dat punt nog niet gerustgesteld. Spreker vraagt of dit volgens het college nog steeds in lijn is met de afspraken in de toekomstvisie en of het recht doet aan de beloftes aan de bewoners.

De kritische noten van de PvdA ten aanzien van de Croeselaan en het verkeer wegen zwaar voor de PvdA. De PvdA ziet echter ook mooie aspecten aan het plan: het is groen, het is een mooi gebied, er wordt veel gebouwd, er komt meer horeca en er wordt actief gestuurd op levendige plinten. Tot slot nog twee aandachtspunten: er is weinig aandacht voor het historische verleden en de bewoners van de Leidse Poort hebben moeite met een gebouw van 45 meter hoog voor hun neus. Spreker pleit voor een verlaging naar 25 meter hoog.

De conclusie van de PvdA luidt als volgt. De bewoners van de Croeselaan verdienen het dat wordt uitgezocht of behoud van de woningen mogelijk is. Het verkeersplan doet geen recht aan de beloftes aan de bewoners. Het besluit is te groot en te belangrijk om gehaast te nemen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt zich af of de heer Van der Zweth zich wel realiseert dat de wensen van de PvdA het plan onbetaalbaar maken. Hij benadrukt dat de PvdA er op deze manier een draak van een plan van maakt dat financieel onhaalbaar is.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) brengt daar tegenin dat het 15 miljoen euro aan kosten zou schelen als de woningen aan de Croeselaan niet gesloopt worden. De PvdA pleit inderdaad voor 30% sociale huurwoningen, maar wil graag van de wethouder horen aan welke knoppen gedraaid kan worden om dat te realiseren.

De heer **Koning** (D66) heeft wel enige sympathie voor de woorden van de heer Bos, ook al zijn die wel wat stellig. Hij vraagt waarop de PvdA denkt te gaan bezuinigen in de stad om dit allemaal mogelijk te maken.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) wijst er alleen nogmaals op dat die 30% extra sociale huurwoningen aan de westzijde van het Stationsgebied een besluit is geweest van deze raad.

De voorzitter geeft het woord aan de CU.

Mevrouw **Uringa** (ChristenUnie) zal zich beperken tot de belangrijkste knelpunten voor de CU maar niet nadat zij benadrukt heeft dat de CU het weliswaar belangrijk vindt dat de gemeente de onvermijdelijke groei van de stad zo goed mogelijk faciliteert maar dat de CU niet wil bouwen met als doel groei. Bij de voorliggende plannen rijst voor de CU allereerst de vraag of het grootste dorp van Nederland wel gebaat is bij een soort tweede Zuidas. Een mogelijke andere inpassing van de Croeselaan, zoals de PvdA wil laten onderzoeken, zou wat de CU betreft dan ook moeten passen bij de rest van Utrecht. Het grootste pijnpunt van de CU zit in het faciliteren van de groei omdat alles wat daarmee te maken heeft (denk aan de afwikkeling van het verkeer) erg onzeker is, met name de financiële haalbaarheid. Spreekster vraagt aan de wethouder de CU te overtuigen van de haalbaarheid van de verkeersmaatregelen want het wordt zeker voor de fietsers straks veel te druk. De CU ziet het slopen van de woningen aan de Croeselaan niet als het faciliteren van de groei en is ook niet zeker overtuigd van de noodzaak daarvan. De CU is dan ook benieuwd naar mogelijkheden om deze woningen in te passen in nieuwbouw. De CU sluit zich aan bij de oproep van de PvdA om de plannen op dit punt opnieuw te bekijken. De CU sluit zich ook bij de bezwaren van de SP tegen het doortrekken van het water, juist vanwege de roeiers. Spreekster stelt voor om dat besluit voorlopig op te schorten maar zij is het ook eens met de heer Van Waveren die ervoor pleit om het niet onmogelijk te maken voor de toekomst. Op dit moment heeft het wat de CU betreft in ieder geval geen prioriteit. Tot slot zegt spreekster in de richting van de heer Koning dat het een illusie is dat deze plannen een uitbreiding betekenen van het centrum van Utrecht en dat de CU zijn oproep om naar een 24-uurseconomie te gaan zeker niet steunt. Het wordt weliswaar een uitbreiding van het centrumgebied maar niet met de dezelfde marketingwaarde als de binnenstad.

De heer **Koning** (D66) denkt dat het juist essentieel is dat dit gebied wel die marketingwaarde en functies krijgt om het aantrekkelijk te maken als overloopgebied. Hij vindt het jammer dat de CU daar anders over denkt.

Mevrouw **Uringa** (ChristenUnie) benadrukt nogmaals dat het een illusie is; er is voldoende bekend welke bezoekers naar Utrecht komen en waarom.

De voorzitter geeft het woord aan de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) zal ook proberen om zich te beperken tot de pijnpunten voor de Partij voor de Dieren. Net als de SP en de PvdA kan ook de Partij voor de Dieren voorlopig niet instemmen met de sloop van de woningen aan de Croeselaan. Het is niet duurzaam, niet sociaal en wellicht kan het beoogde park op een andere plek ingepast worden. De Partij voor de Dieren is verder bang dat de functie werken erg veel auto's zal aantrekken die toch in ieder geval tot de parkeergelegenheid in de Merwedezone zouden moeten rijden. Spreekster mist in de plannen de P&R's aan de rand van de stad en de promotie daarvan. Met betrekking tot het Westplein zegt zij het volgende. Bij de bespreking van de Toekomstvisie Fase II Stationsgebied heeft de Partij voor de Dieren het college gevraagd om een definitie van het begrip autoluw. De PvdA denkt bij autoluw veel eerder aan 5.000 autobewegingen per dag dan aan 15.000 en zeker niet aan 17.000. In de m.e.r. wordt zelfs gesproken over 21.000 verkeersbewegingen per dag bij de huidige plannen. In de voorliggende omgevingsvisie ontbreekt de garantie dat alle mogelijk aanvullende maatregelen om dat aantal terug te dringen ook uitgevoerd worden. Dat zou voor de Partij voor de Dieren een reden kunnen zijn om niet in te stemmen met het raadsvoorstel. Spreekster sluit zich aan bij de vragen over mogelijke aanpassingen

en concrete maatregelen om die afgesproken 15.000 verkeersbewegingen in ieder geval niet te overschrijden. Tot slot voegt zij nog twee specifieke punten toe met betrekking tot diervriendelijkheid. Er wordt weliswaar aandacht besteed wat diervriendelijk bouwen inhoudt maar niet aan de manier waarop de gemeente het denkt te bewerkstelligen. De Partij voor de Dieren zou het graag concreter maken en stelt daarom voor om bij alle tenders en prijsvragen diervriendelijk bouwen als criterium op te nemen en daarvoor een puntensysteem te ontwikkelen, bestaande uit een lijst met maatregelen gericht op diervriendelijk en natuurinclusief bouwen. Spreekster vraagt of het college bereid is om een puntensysteem te laten ontwikkelen voor Utrecht en in te zetten bij tenders en prijsvragen die voor dit gebied worden uitgeschreven. Zij weet dat Den Haag bezig is met de ontwikkeling van een dergelijk puntensysteem. Ten tweede zou de Partij voor de Dieren graag afspreken dat bij de ontwikkeling van SPvE's en bestemmingsplannen voor deze plannen van begin af een ecooloog geconsulteerd wordt. Zij brengt tot slot motie 179 uit 2015 in herinnering, waarop de wethouder heeft toegezegd in de voorbereiding op de Tweede Fase Structuurvisie Stationsgebied criteria te presenteren om te monitoren hoeveel groen, biodiversiteit en duurzaamheid er wordt toegevoegd in dit gebied. Spreekster vraagt wanneer de raad een voorstel kan verwachten.

De voorzitter geeft tot slot het woord aan Student & Starter.

De heer **Darwish** (Student & Starter) verklaart dat omgevingsvisie op het Beurskwartier en het Lombokplein een aantal mooie aspecten behelst en potentie heeft. Student & Starter plaatst echter ook nog een aantal kanttekeningen. Er is bijvoorbeeld geen uitvoerig windonderzoek gedaan, terwijl iedereen weet hoe dramatisch de windhinder bij de het Rabobankgebouw kan zijn. Spreker vraagt of de wethouder bereid is om dit onderzoek alsnog te laten uitvoeren. Student & Starter ziet graag dat de motie "Centrum, hoe dan?" uit 2015 die het college destijds heeft overgenomen in het plan verwerkt wordt. Wat betreft Student & Starter is het Beurskwartier de plek bij uitstek om flink te verdichten en flink de hoogte in te bouwen, echter wel met groen en duurzaamheid als belangrijke uitgangspunten. Spreker besluit zijn betoog met de volgende twee punten. Voor het nieuwe Beurskwartier is het van groot belang dat de plinten opgeknipt worden en dat die ingezet worden om de levendigheid te vergroten. Spreker vraagt wat volgens de wethouder een levendige plint is en hoe de wethouder denkt het gewenste effect te bereiken. Ten tweede zet Student & Starter net als Stadsbelang Utrecht vraagtekens bij het aantal parkeerplaatsen en de parkeernorm op het Lombokplein. Spreker vraagt waarom het college voor deze invullen heeft gekozen.

De voorzitter constateert dat alle fracties in eerste termijn het woord gevoerd hebben. Zij schorst de vergadering voor 10 minuten, zodat de wethouder zijn reactie kan voorbereiden. Na heropening van de vergadering geeft zij het woord aan wethouder Everhardt.

Wethouder Everhardt bedankt voor de uitgebreide discussie en de complimenten over het participatieproces. Het debat vandaag ging enerzijds over het Beurskwartier en anderzijds over de ontwikkelingen op het Lombokplein. De wethouder heeft goed geluisterd en zal zich beraden op de manier waarop hij de raad het beste kan bedienen om tot besluitvorming te komen. Hij begint zijn beantwoording met het Beurskwartier. Hij realiseert zich dat de voorstellen een enorme impact hebben op het leven van de bewoners van de Croeselaan. Het college staat dan ook voor een zorgvuldige, individuele benadering en ook de belangen van 'scheefhuurders' zullen zorgvuldig behartigd worden. De gemeente beschikt over veel ervaring op dit gebied en zal die ervaring dan ook zeker inzetten en, zoals de VVD vraagt, vooraf een proces voor maken. De hoofdlijnen van het voorstel zijn veel groen, hoogstedelijke kwaliteit, een goede mix aan woningen (20% sociale huur en 10% middeldure huur) en kantoren. Gezien de ervaringen met de eerste fase van het Stationsgebied zijn zowel het Beurskwartier als het Lombokplein heel conservatief begroot. Het is dus de bedoeling om de woningen aan de Croeselaan op te kopen en te integreren in het voorliggende plan. De woningen moeten inderdaad verdwijnen om twee parken te kunnen aanleggen. Het college heeft bewust gekozen voor behoud van een deel van de woningen om die te kunnen integreren in het plan. GroenLinks, D66 en maar ook andere fracties hebben de wethouder gevraagd om nog eens creatief te kijken naar dat deel van het plan en de stad daarbij in te zetten. De wethouder is bereid om daarover na te denken en daar in de uitvoering in de komende jaren gestalte aan te geven, maar dat neemt niet weg dat de gemeente dus zal opkomen en dat het in de kern geen woningen blijven. Het klopt dat het geld zou schelen, als de panden wel als woningen behouden zouden worden, maar dat strookt niet met de ruimtelijke strategie van de stad, namelijk een kwalitatief hoogwaardige verdichting. Als de raad toch besluit om panden als woningen te behouden, dan moet er een totaal ander plan komen. In antwoord op de vraag van de SP of 1000 woningen in het Beurskwartier

gevolgen heeft voor het aantal woningen in de Merwedekanaalzone, zegt de wethouder dat het Beurskwartier verkeerstechnisch neutraal is. De m.e.r. laat wel zien dat er op het gebied van mobiliteit in de Merwedekanaalzone wel een sprong moet worden gemaakt, als er meer dan 6000 woningen gebouwd worden. Beide ontwikkelingen zijn niet aan elkaar te koppelen. De wethouder zal de tekst op dat punt zo nodig aanpassen want die mag niet voor tweeërlei uitleg vatbaar zijn.

De heer **Schipper** (SP) denkt dat die kanttekening bij beslispunt 3 niet zomaar uit de lucht is komen vallen. In de m.e.r. is wel degelijk gekeken of het ontwikkelen van het Beurskwartier en het Lombokplein in combinatie met de hoge variant van de Merwedekanaalzone mogelijk is. Daaruit blijkt dat het met name verkeerskundig in de zuidwesthoek van de stad knelpunten oplevert. “Zonder aanvullende maatregelen is het realiseren van de hoge variant van de Merwedekanaalzone niet mogelijk.” Spreker concludeert dat deze projecten in zekere zin communicerende vaten zijn, wat betekent dat de raad een keuze moet maken en dat ervoor het Beurskwartier een lichtere, meer ontspannen variant gekozen kan worden.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) wijst op de zin die ervoor staat: “De m.e.r. leidt tot de conclusie dat de planvariant Beurskwartier/Lombokplein verkeerskundig veel overeenkomst heeft met de autonome ontwikkelingen.” Zij vraagt de wethouder om een nadere uitleg op dat punt.

De heer **Schipper** (SP) kan zich eenvoudigweg niet voorstellen dat iemand die passage er zomaar in gezet heeft.

Wethouder Everhardt legt uit dat m.e.r. neutrale verkeersscores laat zien voor de autonome ontwikkeling van het Beurskwartier, mits een aantal maatregelen wordt genomen. Als de hoogbouw in de Merwedekanaalzone boven de 6000 woningen uitkomt, dan moet er inderdaad een mobiliteitssprong worden gemaakt. De wethouder zal de tekst op dit punt aanpassen, waar die onvoldoende duidelijk is.

De heer **Schipper** (SP) vraagt de wethouder om de betreffende tekst in de m.e.r. daarbij te betrekken.

Wethouder Everhardt zal de tekst waar nodig aanpassen. De commissie heeft diverse vragen gesteld. Hij stelt voor om vragen die hij nu niet kan beantwoorden, schriftelijk te beantwoorden voor de volgende commissievergadering in november 2017. Met betrekking tot het Beurskwartier is een aantal vragen gesteld over de kwaliteit en de ontwikkelstrategie zelf. De wethouder benadrukt dat het nu gaat om een structuurvisie, waarin een aantal uitgangspunten wordt vastgelegd. In de volgende fase gaat de gemeente per bouwblok de markt op en dan worden de plannen verder in detail uitgewerkt. Op dat moment worden de keuzes op het gebied van architectuur en zaken als koppeling van het binnen- en buitengebied voorgelegd aan de raad.

De heer **Van Waveren** (CDA) benadrukt dat het CDA in dat vervolgproces nog wil kunnen bijsturen. Hij hoopt dat de wethouder hem op dat punt kan geruststellen, want anders is hij geneigd om daar iets van te vinden bij de besluitvorming.

Wethouder Everhardt begrijpt zijn dilemma. Fijnmazigheid is een van de uitgangspunten, zodat het gebied zowel te voet als met de fiets goed bereikbaar is. Als daaraan in het vervolgproces niet meer voldaan wordt, dan heeft de raad het volste recht om het college te houden aan de kernelementen die in de visie zijn vastgesteld. De auto wordt voor dit gebied, zo dicht bij het Centraal Station, bewust op afstand gezet. De gemeente heeft harde afspraken gemaakt met de Jaarbeurs maar gezien de vraag van de VVD komt dat onvoldoende tot uiting in de stukken. De wethouder zal ook die tekst waar nodig laten aanscherpen. Het uitgangspunt voor dit gebied is nadrukkelijk dat de bewoners andere mobiliteitsvormen kiezen dan een eigen auto. De wethouder vindt 20% sociale huurwoningen een goed uitgangspunt voor de mix aan woningen. Hij gaat niet mee in het voorstel van Stadsbelang Utrecht om hier op een andere manier aan de slag te gaan dan in de Grondprijzenbrief is vastgesteld. De Grondprijzenbrief is voor het college maatgevend. De wethouder denkt hiermee de belangrijkste vragen over het Beurskwartier beantwoord te hebben.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vraagt van welk percentage middeldure huurwoningen het plan uitgaat.

Wethouder Everhardt antwoordt dat het plan uitgaat van ongeveer 10% maar dat het percentage niet in beton gegoten is. Het college zet in op een gemixt woonklimaat en heeft daar ook een (financiële) onderbouwing voor gegeven. Alleen het percentage sociale huurwoningen ligt vast.

5 De heer **Van der Zweth** (PvdA) concludeert dat het plan uitgaat van 20% sociale huur exclusief studentenhuusvesting, 10% middeldure huur en de rest koopwoningen. Hij vraagt hoe zich dat verhoudt tot de wens van D66 die het zelfs had over 40% middeldure huur en of de raad daar zelf ook iets over kan zeggen door middel van het knoppenschema.

10 **Wethouder Everhardt** herhaalt dat alleen 20% sociale huur vastligt en dat het college streeft naar een goed gemixt woonklimaat, maar dat er voor de middeldure huur geen percentage vastgelegd wordt. De raad zal per bouwblok de keuzes voorgelegd krijgen.

15 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) wijst erop dat voor middeldure huurwoningen op dit moment ongeveer 10% boven de leegwaarde wordt betaald. Dat biedt ruimte om af te stappen van de in de Grondprijzenbrief vastgelegde prijs voor beleggingshuurwoningen. Het geeft ook ruimte om te zoeken naar een hogere opbrengst voor die middeldure huurwoningen op appartementsniveau, wat zou kunnen doorwerken in de beprijzing van die woningen. Dat is de reden waarom spreker het college probeert te verleiden om van de Grondprijzenbrief af te stappen en te laten onderzoeken hoeveel de markt bereid is te betalen voor middeldure huurwoningen.

20 **Wethouder Everhardt** herhaalt dat het plan uitgaat van de Grondprijzenbrief en dat de argumentatie van de heer Bos voor de wethouder geen reden is om daarvan af te wijken. Als een meerderheid van de raad ook denkt in de richting van opbrengstmaximalisatie, dan kan het debat daarover gevoerd worden per tender die op de markt komt. De wethouder houdt vooralsnog vast aan een conservatieve invulling van het financiële beeld.

25 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) heeft een andere vraag gesteld dan die waarop de wethouder antwoordt. Hij heeft gevraagd of de wethouder bereid is om in samenwerking met taxateurs de markt te verkennen om de financiële verkenning beter te onderbouwen.

30 **Wethouder Everhardt** is daar niet toe bereid. In 2023 komt de eerste tender pas op de markt. Dan zal de markt ook goed bevraagd worden. Dit wensdenken past niet bij de conservatieve manier van begroten.

35 De wethouder gaat verder met de beantwoording van de vragen van de VVD en D66 over de ontwikkeling van de Jaarbeurs zelf. De Jaarbeurs volgt de invulling en kijkt vooral naar de besluitvorming van de raad. De Jaarbeurs heeft de intentie om aan te haken bij de besluitvorming. GroenLinks heeft vragen gesteld over circulair bouwen en de airco's. Dit zijn zaken die verder uitgewerkt worden bij de verdere ontwikkeling. Over de Oranjarah is al vaker gesproken, waarbij de wethouder bijvoorbeeld al een toezegging heeft gedaan over circulair afbreken. Hij beaamt dat de hal pas afgebroken zal worden als dat echt nodig is en dat hij tot die tijd nuttig gebruikt zal worden.

40 GroenLinks heeft ook nog gevraagd of de wethouder bereid is te kijken naar mogelijkheden voor water in het Beurskwartier. Hij weet dat er ambtelijk al een klein onderzoekje is gedaan. Hij is bereid om de resultaten daarvan te delen met de commissie. De wethouder denkt hiermee de vragen met betrekking tot het Beurskwartier te hebben beantwoord.

45 De heer **Van Waveren** (CDA) begrijpt dat de raad per bouwblok voorstellen voorgelegd krijgt maar hij heeft nog niet gehoord hoe de gemeente zal omgaan met de openbare ruimte die daartussen ligt. Hij vraagt of de wethouder dat meeneemt in zijn schriftelijke beantwoording.

50 **De voorzitter** stelt voor de beantwoording af te maken en daarna te inventariseren welke vragen niet zijn beantwoord en welke vragen schriftelijk beantwoord moeten worden.

55 **De heer Van Schie** (VVD) vraagt of de wethouder nog iets kan zeggen over de vraag hoe de kwaliteit gewaarborgd kan worden in die hele mix aan wensen van de raad. De Partij voor de Dieren heeft bijvoorbeeld gevraagd naar diervriendelijk bouwen.

Wethouder Everhardt antwoordt dat het Supervisieteam een belangrijke rol zal krijgen bij iedere tender. De tender zelf komt langs de raad, zodat de raad kan controleren of de verschillende wensen

voldoende tot hun recht komen. Dat is het sturingsmoment voor de raad. De invulling van openbare ruimte, waar het CDA naar vraagt, zit er als schil omheen.

De heer **Koning** (D66) is blij dat er aanvullende informatie komt over de mogelijkheid van meer water. Dat zijn vaak kostbare ingrepen. Spreker vraagt of de wethouder bereid is het hoogheemraadschap erbij te betrekken, bijvoorbeeld in het kader van klimaatadaptatie.

De heer **Van Waveren** (CDA) vindt het antwoord op zijn vraag over de inrichting van de openbare ruimte karig. Hij wil graag weten hoe het zit met de fasering en het kwaliteitsniveau in relatie tot de discussie over het beheer in de eerste fase van het Stationsgebied. Hij roept de wethouder op om daarover iets meer op papier te zetten voor de volgende commissievergadering.

Wethouder Everhardt antwoordt dat er geen uitgewerkt plan is voor het water maar dat er ambtelijk wat vingeroefeningen zijn gedaan om te kijken waar het oorspronkelijke water teruggebracht zou kunnen worden, echter zonder financiële onderbouwing bij.

De wethouder stapt over naar het Westplein. De kern van het plan is de aanleg van een 2x1-weg, waarbij 17.000 verkeersbewegingen per dag hard onderbouwd zijn op basis van het verkeersmodel. Er is een aantal maatregelen inzichtelijk gemaakt om het aantal terug te dringen in de richting van 15.000 maar die hebben natuurlijk ook gevolgen elders. Mevrouw Bollen had het over nog andere, creatieve maatregelen. Er wordt van uitgegaan dat die de verkeersbewegingen met maximaal 5% zouden kunnen verminderen. Wellicht kunnen die uitgebreid worden tot 10%. Het uitgangspunt is en blijft echter dat er een weg wordt van 2x1 die robuust genoeg is voor 17.000 verkeersbewegingen. De wethouder is bereid om te kijken of extra maatregelen een bijdrage kunnen leveren aan het verder terugdringen van het verkeer. Hij zal op papier zetten aan welke maatregelen het college dan zou denken.

De heer **Van Waveren** (CDA) vraagt of de wethouder dan ook kan aangeven welke maatregelen niet in de nu al meegenomen 5% zitten. Hij is met name benieuwd naar nieuwe maatregelen.

Wethouder Everhardt zal dat onderscheid maken.

Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) bedankt de wethouder voor zijn toezegging. Zij vraagt wanneer de commissie die informatie kan verwachten.

Wethouder Everhardt zal de informatie zo snel delen, zodat die meegenomen kan worden in de volgende bespreking in november en de besluitvorming.

De heer **Van Waveren** (CDA) resumeert dat het huidige voorstel uitkomt op 17.000 verkeersbewegingen per dag, gebaseerd op een aantal ingrijpende maatregelen. Hij vindt het opmerkelijk dat de wethouder nu ineens op de proppen komt met maatregelen voor een verdere reductie met 6% tot 10%. Hij begrijpt niet waarom die niet in het stuk staan.

Wethouder Everhardt antwoordt dat het college een hard onderbouwd voorstel doet voor de aanleg van een 2x1-weg. Als de raad het aantal verkeersbewegingen snel wil terugbrengen naar 15.000, dan zijn zwaardere maatregelen nodig. Die worden ook in het voorstel genoemd. Voor resultaten op langere termijn zijn meer maatregelen mogelijk. Er wordt continu aandacht besteed aan de modellering van het autoverkeer. In het besluit wordt uitgegaan van 17.000 omdat dat aantal onderbouwd wordt door het verkeersmodel. Als de raad snel terug wil naar 15.000 verkeersbewegingen, dan zijn daarvoor meer ingrijpende maatregelen nodig die nu niet in het voorstel opgenomen zijn.

De heer **Van Waveren** (CDA) houdt er een onprettig gevoel aan over. De drie maatregelen die er wel in staan, gaat het college ook niet uitvoeren omdat die te ingrijpend zijn. Hij vraagt wat het college ervan weerhouden heeft om mogelijke maatregelen voor de lange termijn in het stuk op te nemen.

Wethouder Everhardt vindt het spijtig dat de heer Van Waveren er zo over denkt maar het college heeft weloverwogen gekozen voor deze harde onderbouwing.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt of dat de wethouder in de toegezegde verdere uitwerking ook zal aangeven wat de gevolgen zijn voor de verkeersdruk op andere wegen.

Wethouder Everhardt zal inzicht bieden in extra interventies op termijn inclusief de consequenties. Hij benadrukt echter nogmaals dat het raadsvoorstel ongewijzigd blijft.

- 5 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt of de wethouder nu gelijk inzicht biedt in de gevolgen van de drie mogelijke reducerende maatregelen.

10 **Wethouder Everhardt** heeft het niet over die drie reducerende maatregelen. Het college stelt die niet voor. Als de raad wel voor die maatregelen kiest, dan zal het college de effecten daarvan inzichtelijk moeten maken.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vindt dit een kritiek punt en hij neemt aan dat de wethouder begrijpt dat Stadsbelang Utrecht daar inzicht in wil hebben.

- 15 **Wethouder Everhardt** zal onderbouwd aangeven wat op termijn eventueel mogelijk zou kunnen zijn om in de richting van die 15.000 verkeersbewegingen te komen. Hij benadrukt nogmaals dat het niet de bedoeling is om met het raadsbesluit 17.000 verkeersbewegingen vast te leggen, maar dat er continu gezocht wordt naar mogelijkheden voor verkeersreductie. Het voorstel behelst de aanleg van een 2x1-weg waarmee ook alle parkeergarages in de binnenstad bereikt kunnen worden, gebaseerd op een statisch verkeersmodel. Er wordt ook overlegd met partijen in de stad aan de hand van een dynamisch verkeersmodel. De wethouder is ook bereid om de raad inzicht te geven in dat dynamische verkeersmodel als extra onderbouwing. De doorstroming wordt uiteindelijk bepaald door VRI's en kruispunten en niet door het verschil tussen 2x1 en 2x2.

- 25 De heer **Van Schie** (VVD) brengt daar tegenin dat de capaciteit van een 2x2-weg, mits die goed gemodelleerd is, toch altijd groter is dan van een 2x1-weg. Dan resteert de vraag of de economische motor van de stad tekort gedaan wordt door de capaciteit te maximeren. Op die vraag heeft hij geen antwoord gekregen en de voorliggende onderbouwing overtuigt hem niet.

- 30 De heer **Koning** (D66) weet daarentegen dat er geen 2x2-weg nodig is om bijvoorbeeld 20.000 motorvoertuigen te verwerken. Hij begrijpt niet waarom de heer Van Schie die 2x2 zo relevant vindt. De vraag is eigenlijk of die 2x1-weg robuust genoeg is.

- 35 De heer **Van Schie** (VVD) antwoordt dat 2x2 voor hem geen dogma is maar dat de gemeente in ieder geval nooit meer terug kan naar 2x2, als de gebouwen er eenmaal staan. Veiligheidshalve zou hij daarom de voorkeur geven aan 2x2.

- 40 De heer **Koning** (D66) vraagt of de VVD ervan uitgaat dat het aantal verkeersbewegingen in de toekomst bijvoorbeeld moet kunnen groeien naar 25.000. Dat zou D66 een bijzondere stelling vinden.

- 45 De heer **Van Schie** (VVD) weet dat het aantal verkeersbewegingen daar nu ongeveer 20.000 per dag is en dat het er ooit zelfs 45.000 waren. Het gaat om een belangrijke toevoerweg naar het hart van de stad die veilig en mooi ingepast moet worden. Bij de behandeling van "Slimme routes, Slim Regelen" is afgesproken dat voor 2x2 gekozen zou worden, mocht dat nodig zijn. Die keuze wordt nu bijvoorbeeld gemaakt voor de Westelijke Stadsboulevard omdat de capaciteit nodig is. Spreker heeft tot nu toe niet gehoord van het college dat in dit geval de capaciteit van 2x2 niet nodig is om het economische kerngebied optimaal te kunnen benutten.

- 50 Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) benadrukt dat er geen economisch effect uit het rapport blijkt. Daarom is zij het ook niet eens met de uitspraak van de heer Van Schie. De wethouder is bereid om te proberen de verkeersbewegingen verder terug te dringen. Zij begrijpt niet waarom de heer Van Schie desondanks vasthoudt aan een 2x2-weg.

- 55 De heer **Van Schie** (VVD) benadrukt dat het rapport en het plan de ondernemers in de binnenstad en de bewoners er niet van kunnen overtuigen dat de capaciteit voldoende is. Hij is blij te horen dat de wethouder nog gaat overleggen met de ondernemers en stakeholders in het gebied, zoals TivoliVredenburg met een miljoen bezoekers per jaar. De grootse zorg van de VVD is dat de voornaamste route naar het centrum straks niet voldoende is om de kernkwaliteiten optimaal te kunnen benutten. De VVD houdt vast aan 2x2, zolang die zorg niet is weggenomen.

60

Wethouder Everhardt herhaalt dat de onderbouwing van verkeerscapaciteit hard is. Hij vindt dat de onderbouwing van voldoende kwaliteit is. Bovendien overlegt het college regelmatig met allerlei partijen. De wethouder nodigt de commissie uit om kennis te nemen van het dynamische verkeersmodel. Hij hoopt dat dit een bijdrage levert aan de besluitvorming.

De wethouder vervolgt zijn beantwoording met de financiën. Het genoemde bedrag van 51 miljoen euro is een investering in de infrastructuur en het herstel van de Leidse Rijn. De raad heeft al heel lang geleden opdracht gegeven tot het bevaarbaar maken van de Leidse Rijn. Daarom heeft het college het voorstel daartoe gedaan. Ook in dit geval is er nadrukkelijk sprake van een conservatieve begroting, waarin ook rekening is gehouden met maximale parkeerfaciliteiten. Het staat de raad natuurlijk vrij om daarin andere keuzes te maken. De wethouder is bereid om in de eerder al afgesproken technische bijeenkomst nader in te gaan op de financiële kant van de zaak.

De heer **Schipper** (SP) zal het verslag van deze commissievergadering zuinig bewaren om over een paar jaar een te kijken wat er van terecht is gekomen. Het college stelt voor om in de komende voorjaarsnota 51 miljoen euro te reserveren en in 2021 met de uitvoering te beginnen. Spreker betwijfelt of dat een realistisch streven is. Daarom stelt hij voor om een niet urgent deel uit te stellen naar een wat later tijdstip, zodat er wellicht op tijd begonnen kan worden met de uitvoering.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) brengt in herinnering dat ongeveer 33% van de kosten voor het Lombokplein bestaan uit het bouw- en woonrijp maken. Die kosten hebben dus betrekking op de bouwblokken die in het gebied gerealiseerd moeten worden. Spreker vraagt hoe het komt dat die kosten zo hoog zijn en of er andere mogelijkheden zijn om de verbinding tussen de stad en Lombok te realiseren. Hij vraagt of zijn redenering klopt.

De heer **Koning** (D66) meent zich te herinneren dat er in de raad juist altijd veel belangstelling was voor het terugbrengen van het water, ook al weet hij niet meer of de SP daar ook voorstander van was. Voor de komende jaren is al heel veel geld beschikbaar voor de tweede fase van het Stationsgebied. Ook de SP heeft daarvoor getekend. Wat spreker betreft, is een fasering in jaren logisch. Als terugbrengen van het water onderdeel uitmaakt van het project, dan ziet hij geen reden om daar niet zo snel mogelijk mee te beginnen.

De heer **Schipper** (SP) leest dat het college er pas mee aan de slag kan gaan, als de financiën rond zijn. Daar is spreker het van harte mee eens. Hij wil vooral voorkomen dat deze plannen een zo groot beslag leggen op de financiële ruimte dat dit ten koste gaat van andere dingen in de stad.

De heer **Koning** (D66) meent zich te herinneren dat de SP toch ook akkoord is gegaan met de prioritaire gebieden, waaronder het Stationsgebied. Hij kan niet veel met de conclusie van de SP.

De heer **Van Schie** (VVD) wijst erop dat de gemeente bij de eerste fase van het Stationsgebied de fout heeft begaan om een plan vast te stellen, waarmee verwachtingen werden gewekt bij de inwoners, zonder dat de financiële consequenties bekend waren. Vervolgens heeft de raad steeds achter de feiten aangelopen omdat er steeds middelen gevonden moesten worden om die beloftes van 15 jaar geleden waar te maken. Dat wil spreker de volgende raad niet aandoen. Hij stelt voor om de financiële paragraaf te faseren en te bepalen wat de gemeente nu kan betalen.

De heer **Koning** (D66) denkt dat het ook over de vraag gaat of de begroting wel conservatief is. Hijzelf heeft er vertrouwen in dat deze begroting een stuk beter in elkaar zit dan destijds, terwijl Utrecht er toen politiek en economisch veel slechter voor stond.

De heer **Van Schie** (VVD) wijst erop dat er los van de begrotingssystematiek, ook nog zoiets meespeelt als politieke realiteit. Hij kan zich goed herinneren dat GroenLinks en D66 een greep uit de kas van het Stationsgebied deden om het Duurzaamheidsfonds te vullen ten koste van de beloftes.

De voorzitter vraagt of de commissie ervoor kiest om verder te debatteren over dit punt tijdens de beantwoording in eerste termijn van de wethouder.

De heer **Van Waveren** (CDA) denkt dat deze discussie voor de wethouder duidelijk maakt wat eventueel aangepast moet worden. Hij steunt het voorstel van de heer Van Schie om de financiën te faseren.

- 5 **Wethouder Everhardt** gaat nog even in op de onderbouwing van de benodigde 51 miljoen euro. Als eerste stap is een derde deel gefinancierd in de voorjaarsnota. De ruimtelijke strategie die door de raad is aangenomen, kent meer prioritaire gebieden, zoals de Merwedekanaalzone. Die 51 miljoen euro kon niet in één opgebracht worden. Los daarvan heeft het college ook de opdracht van de raad gekregen om bij de volgende voorjaarsnota de investeringsstrategie voor de Sociale Agenda te presenteren. In de richting van het CDA zegt de wethouder dat hij de discussie vanavond goed gevolgd heeft.
- 10 De heer **Schipper** (SP) kan zich die twee strategieën goed herinneren maar bij de afgelopen voorjaarsnota is wel gebleken hoe gemakkelijk tegenvallers roet in het eten kunnen gooien. Hij is het volledig eens met de heer Van Schie. Hijzelf heeft eerder gepleit voor een snelle aanpak van het Lombokplein, mits de gemeente het kan betalen.
- 15 **Wethouder Everhardt** kan er gezien de geheimhouding nu niet op ingaan. Hij heeft de commissie vandaag een nadere toelichting gegeven op de verschillende punten en hij heeft een technische sessie aangeboden om er dieper op in te kunnen gaan.
- 20 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) heeft geen nadere toelichting ontvangen. Zijn vraag met betrekking tot die 33% ten opzichte van de totale kosten blijft staan.
- 25 **Wethouder Everhardt** zal een uitnodiging sturen voor een sessie om over het dynamische verkeerssysteem en over de financiën te spreken.
- 30 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) zou de toelichting ook nog graag ontvangen.
- 35 **Wethouder Everhardt** zegt toe dat allemaal te organiseren. Hij heeft hiermee de belangrijkste vraagstukken rond het Westplein behandeld. Tegen de VVD zegt hij nog dat een 2x2-weg niet langs het NH Hotel kan lopen. Tegen D66 zegt hij dat er ruimte is om fietsen, wandelen en de bevaarbare Leidse Rijn in de tunnel te combineren.
- 40 **De voorzitter** beaamt dat de wethouder is ingegaan op de grote vraagstukken. Zij vraagt de commissie welke vragen nog onbeantwoord zijn gebleven en welke schriftelijk beantwoord kunnen worden voor de commissiebehandeling in november 2017.
- 45 Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) heeft een vraag gesteld over meer aandacht voor de mogelijkheden van de Daalsetunnel en de Havenbuurt. Ten tweede heeft zij nog een vraag gesteld over beslispunt 4, waarin staat dat er intensief samengewerkt zal worden met bewoners. Zij heeft voorgesteld om daarover na te denken samen met de bewoners.
- 50 De heer **Van der Zweth** (PvdA) wil in de schriftelijke beantwoording graag een reactie krijgen op de motie 136 en zijn vraag over de Leidsepoort. Hij vraagt tot slot wanneer de commissie de creatieve oplossingen voor de Croeselaan kan verwachten.
- 55 **Wethouder Everhardt** antwoordt dat die op langere termijn aan de orde komen. In reactie op de motie met betrekking tot sociale woningbouw heeft de wethouder al gezegd dat in het voorstel uitgegaan wordt van 10%.
- De **voorzitter** zegt tegen de heer Van der Zweth dat het hem vrij staat om er in de volgende commissie op terug te komen.
- Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) heeft gevraagd of de wethouder bereid was te een puntensysteem te laten ontwikkelen voor diervriendelijk bouwen bij tenders en prijsvragen en om een update met betrekking tot de motie over groenprestatie-indicatoren uit 2015.
- De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt of zijn vragen met betrekking tot het Lombokplein verhelderd worden door middel van een brief dan wel in de technische sessie.
- De heer **Van Waveren** (CDA) heeft gevraagd naar de uitvoering van motie 1524 over de knelpunten in beeld. Hij wil graag van de wethouder horen of en hoe hij die motie uitgevoerd heeft. Hij heeft ook

gevraagd om aanpassing van de plaatjes, zoals in mei al toegezegd is. Hij heeft nog gevraagd hoe de raad kan sturen op de grootte van de middeldure huurwoningen.

5 **De heer Van Schie** (VVD) verwacht dat zijn vragen beantwoord zullen worden in een nadere financiële onderbouwing en door het dynamische verkeersmodel.

De heer **Darwish** (Student & Starter) heeft nog geen antwoord gekregen op zijn vragen over het windonderzoek, de plinten en motie 2015-121.

10 De heer **Schipper** (SP) heeft een vraag gesteld over wind in de binnengebieden.

De heer **Koning** (D66) heeft gevraagd waarom in het plan gesproken wordt over 18/7 activiteit in het gebied en waarom 24/7. De Van Sijpesteijntunnel zou te smal zijn volgens de Fietzersbond om het water te kunnen inpassen. Wat hem betreft mogen deze vragen schriftelijk beantwoord worden.

15 **De voorzitter** geeft het woord aan de wethouder voor een reactie.

20 **Wethouder Everhardt** heeft al geantwoord op de vraag van D66 over het water in de Van Sijpesteijntunnel. Het college kiest voor een woongebied bewust voor 18/7 activiteit. Het voorliggende voorstel is de invulling van de motie "Centrum, hoe dan?" Dat is het antwoord. De plintenstrategie is een van de zeven verdiepende opgaven; er wordt zelfs een plintenorganisatie opgezet. Een goede plintenstrategie maakt integraal deel uit van de structuurvisie. De wethouder zal schriftelijk terugkomen op het aanpassen van de plaatjes. Hij heeft eerder al aangegeven dat zaken als het sturen op vierkante meters woningoppervlak aan de orde komen bij de tenders. De wethouder beaamt dat de vragen van Stadsbelang Utrecht aan de orde zullen komen tijdens de technische sessie. De wethouder is niet bereid om een puntensysteem toe te zeggen omdat hij de consequenties niet kan overzien. Hij is wel bereid om te kijken hoe andere steden hiermee omgaan. De hoogte van het bouwblok is al teruggebracht van 75 naar 45 meter naar aanleiding van de inspraakreactie. De wethouder is niet bereid om nog verder terug te gaan. In de richting van GroenLinks zegt hij dat er natuurlijk een goed proces voor samenwerking ontwikkeld zal worden. De resterende vragen zullen schriftelijk beantwoord worden.

35 **De voorzitter** bedankt voor de beantwoording. Zij heeft de volgende toezeggingen genoteerd: De wethouder zegt toe de raad voor de behandeling van het raadsvoorstel in een nieuwe commissievergadering op 14 of 16 november 2017 de aanvullende en openstaande vragen schriftelijk te beantwoorden.

40 De wethouder zegt toe de raad een uitnodiging te sturen voor een technische bijeenkomst waarin hij enerzijds inzicht zal verschaffen in extra interventies die op termijn mogelijk zijn om het aantal verkeersbewegingen van 17.000 terug te brengen naar 15.000. De wethouder zal dit volgens een dynamisch model en een statisch model doen. In diezelfde bijeenkomst zal de wethouder ook een technische toelichting geven op de 51 miljoen euro investering voor het plan.

45 **Wethouder Everhardt** zal inzicht geven in het dynamische verkeerssysteem; de commissie heeft het statische al gekregen als onderbouwing. De mogelijke interventies om het aantal verkeersbewegingen op termijn terug te brengen, zal hij op schrift met de commissie delen.

De heer **Van Waveren** (CDA) vraagt of hij daarbij ook wil ingaan op het kruisend verkeer.

50 **Wethouder Everhardt** antwoordt dat dat het dynamische verkeersmodel is.

De heer **Van Waveren** (CDA) brengt daartegenin dat fietsers er niet altijd in voorkomen.

55 **De heer Van Schie** (VVD) weet dat vandaag vooral aandacht is gevraagd voor de financiële onderbouwing van het Lombokplein, maar hij vindt de onderbouwing van het Beurskwartier op een erg hoog abstractieniveau. Hij zou het voor de kwaliteit van de overwegingen op prijs stellen om een specificatie te krijgen van de grootste posten.

Wethouder Everhardt antwoordt dat dit aan de orde kan komen in de technische sessie.

De voorzitter concludeert dat er dus nog een schriftelijk onderbouwing komt van de verkeersbewegingen.

5 Mevrouw **Bollen** (GroenLinks) vraagt de voorzitter om de toezeggingen opnieuw en compleet te formuleren.

De voorzitter heeft de volgende toezeggingen genoteerd:

10 De wethouder zegt toe de raad voor de behandeling van het raadsvoorstel in de commissievergadering van november 2017, te houden op 14 of 16 november 2017, de antwoorden op de nog openstaande vragen schriftelijk aan de raad te doen toekomen. De wethouder zal daarbij in ieder geval antwoord geven over de verkeersbewegingen, de interventies die op termijn mogelijk zijn om de verkeersbewegingen van 17.000 naar 15.000 terug te kunnen brengen en hij zal de financiële onderbouwing op schrift stellen van zowel het Beurskwartier als het Lombokplein.

15 **Wethouder Everhardt** formuleert de toezegging als volgt. Hij zal meer diepgaande financiële informatie met de raad delen tijdens een technische bijeenkomst door middel van spreadsheets.

De voorzitter gaat verder met de toezeggingen:

20 De wethouder zegt toe de raad een uitnodiging te sturen om tijdens een technische bijeenkomst in te gaan op twee aspecten:

- Hij zal inzicht verschaffen in de extra interventies die op termijn mogelijk zijn om de verkeersbewegingen van 17.000 naar 15.000 terug te kunnen brengen aan de hand van het dynamisch verkeersmodel;
- Tijdens de bijeenkomst zal ruimte zijn om in te gaan op de financiële onderbouwing van zowel het Beurskwartier als het Lombokplein.

25 De voorzitter concludeert dat hiermee de eerste termijn van dit agendapunt is afgesloten.

De heer **Van Schie** (VVD) bedankt de voorzitter die de commissie op dit late uur nog zo goed door dit agendapunt heen geloodst heeft. Hij verheugt zich op de tweede termijn.

30 **De voorzitter** bedankt de aanwezigen voor hun komst en de commissieleden en de ambtenaren voor hun inbreng en sluit de vergadering om 01.15 uur.